

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΗ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1951

ΑΡΙΘ. 17—18

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΟΡΕΙΟΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ἐν ὄψει τῶν πνευματικῶν καὶ ἔθνικῶν κινδύνων, οὓς διατρέχουσιν οἱ κάτοικοι τῆς Βορείου Ἑλλάδος ἐκ τῆς παρατεινομένης μεγάλης ἐλλείψεως ἐφημεριακοῦ Κλήρου, ἕνεκα τῆς ὁποίας στεροῦνται τῆς τε ἀγιαστικῆς χάριτος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς διαπαιδαγωγήσεως, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυρίδωνος, συνοδικῆ ἐξουσιοδοτήσῃ, ἡ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα τῶν ἀκριτικῶν περιοχῶν τῆς χώρας ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας ἀποστολῆ τῆς δυνατῆς πνευματικῆς βοήθειαι.

Πρὸς τοῦτο ἐκλήθησαν ὑπὸ τῆς Α. Μακαριότητος οἱ ἐκ τῶν ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἐφημερευόντων Ἀρχιμανδριτῶν ἕκ τε τῆς ἡλικίας καὶ τῆς παιδεύσεώς των κρίνόμενοι ὡς ἱκανοί, «ἵνα ἀναλάβωσιν ἱεραποστολικὴν ἐξόρμησιν καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 10ης Αὐγούστου μέχρι 15ης Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. εἰς τὰς βορείους ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος».

Πρὸς τοὺς Κληρικοὺς τούτους, πενήκοντα τὸν ἀριθμὸν, συγκεντρωθέντας ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Παρεκκλησίῳ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου τὴν 4ην παρ. μηνὸς ὠμίλησεν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, ἅπαντες δὲ οἱ συγκεντρωθέντες προσεφέρθησαν ἐνθουσιωδῶς ἰν' ἀπαρτίσωσι τὸν οὕτως ὑπὸ τῆς Α. Μακ. χαρακτηριστικῶς ἀποκληθέντα «Ἱερὸν Λόχον» τῆς εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα πνευματικῆς ἐκστρατείας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀπετελέσθησαν οὕτω δώδεκα ἱεραποστολικαὶ ὁμάδες, ἐκ δύο μέχρι τεσσάρων μελῶν ἕκαστη, αἵτινες, ἐφοδιασθεῖσαι διὰ λεπτομερῶν ὀδηγιῶν, ἀνεχώρησαν ἐγκαίρως διὰ τὰς Ἱ. Μητροπόλεις 1) Διδυμοτείχου, 2) Μαρωνείας, 3) Σιδηροκάστρου, 4) Δράμας, 5) Σερρών, 6) Κιλκισίου, 7) Βερροίας, 8) Ἐδέσσης, 9) Φλωρίνης, 10) Καστορίας, 11) Γρεβενῶν καὶ 12) Ναυπακτίας, τῶν ὁποίων αἱ κεναὶ ἐφημεριακαὶ θέσεις ἀνέρχονται εἰς 393 ἐν συνόλῳ.

Ὁ πρὸς τοὺς Ἀρχιμανδρίτας λόγος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Πανοσιολογιώτατοι,

Ἐξόχως σπουδαῖον καὶ ἐπείγον ζήτημα ἀπασχολεῖ μεταπολεμικῶς τὴν Ἐκκλησίαν μᾶς. Ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησεν ὁ πόλεμος, ἡ κατοχὴ καὶ ἡ ἀνταρσία καὶ τὸ ὁποῖον ζητεῖ ἀμέσῳ τὴν ἀντιμετώπισίν του. Μεταξὺ τῶν λοιπῶν τῆς ἀνοικοδομήσεως προβλημάτων, τίθεται ἐνώπιόν μας πρόβλημα, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο, ἴσως, νὰ τεθῆ πρῶτον κατὰ σειρὰν προτεραιότητος καὶ ζητεῖ ἐπιτακτικῶς νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸ λύσιν. Πρόκειται περὶ τῆς ἐλλείψεως ἱερέων εἰς τὰς βορείους ἐπαρχίας τῆς χώρας μᾶς, καὶ διὰ τοῦτο σᾶς ἐκάλεσα σήμερον, διὰ νὰ θέσω ἐνώπιόν σας τὸ πρόβλημα τοῦτο καὶ ζητήσω ἐπ' αὐτοῦ τὴν συνδρομήν σας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἔχει ἤδη ἐνώπιόν της ὀγκώδη φάκελλον ἐξ ἀναφορῶν τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων τῶν βορείων ἐπαρχιῶν, διεκτραγωδούντων τὴν κατάστασιν καὶ τὴν δεινὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται ἀπέναντι τῶν χριστιανῶν, οἵτινες καθημερινῶς κατακλύζουσιν τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις καὶ ζητοῦν ἱερεῖς διὰ τὰ χωρία των. Οἱ κάτοικοι ἐπανεπατήθησαν, αἱ οἰκίαι καὶ τὰ σχολεῖα τῶν ἐκτίσθησαν, οἱ διδάσκαλοι εὐρίσκονται εἰς τὰς θέσεις των, αἱ ἐκκλησίαι ἀνοικοδομοῦνται, ἀλλὰ ἱερεῖς δὲν ὑπάρχουν. Οἱ χριστιανοὶ γεννῶνται καὶ ἀποθνήσκουν ἄνευ τῆς παρουσίας ἱερέως καὶ τὰς Κυριακάς καὶ τὰς ἑορτὰς διάγουσιν εἰς τὰ καφενεῖα, διότι ἱερεὺς εἰς τὸ χωρίον δὲν ὑπάρχει.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ κοινὸς ἐχθρὸς τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας συνεχίζει τὸ διαβρωτικὸν τοῦ ἔργον καὶ αἱ ξένα θρησκευτικὰ προπαγάνδα καὶ αἰρέσεις, εὐαγγελικοὶ, χιλιασταί, καὶ παλαιοημερολογίται ἰκόμη, μὴ φειδόμενα κόπων καὶ χρημάτων, περιέρχονται, διάσπασαι τὴν ἐνότητα τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀξάνουσαι καθημερινῶς τοὺς προσηλύτους των. Οἱ κομμουνισταὶ διὰ νὰ ἀποδείξουν, ὅτι ὀρθοδοξία, Ἐκκλησία καὶ Ἱερεῖς εἶναι ἀπαραίτητοι τύποι, τοῦτο ἀκριβῶς τὰ ἐπιχείρημα προσάγουσιν, ὅτι δηλαδή ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Πολιτεία μὴ πιστεύουσιν, τάχα, καὶ μὴ ἐνδιαφερόμενα, ἀφήκαν τὰ χωρία χωρὶς ἱερεῖς.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πνευματική ἐκστρατεία τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Β. Ἑλλάδα.—*Τῆς Συντάξεως*, «Ὁ λόγος ὁ τοῦ Σταυροῦ».—*Μητροπολίτου Κερκύρας Μεθοδίου*, Ἐπί τῇ 1900ῃ ἐπετείῳ τῆς ἐλευθέρσεως τοῦ Ἀπ. Παύλου εἰς τὴν Ἑλλάδα, — *I. N. Καρμίρη*, Ἡ Πανορθόδοξος Προσύννοδος καὶ τὰ θέματα αὐτῆς.—*Γερασ. Ἱ. Κοινιδάρη*, Ἡ Χριστιανικὴ Ἑλλάς τοῦ Παύλου καὶ αἱ εὐθύναι τῆς σήμερον (β').—*Σοφοκλέους Χουδαβερδύλου*, Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ὁ τόπος τοῦ βωμοῦ τοῦ «ἀγνώστου Θεοῦ» [(α'). — *Παρατηρήσεων Στήλη*: Τὸ Πρωθιεραρχικὸν Μήνυμα.—Ὅπισω πρὸς τοὺς Πατέρας.—Ὁ Μηθύμνης Διονύσιος (†). *Χρονικά*.

Αὕτη εἶναι μία κατάστασις καὶ μία πραγματικότητα, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐπιτρέπεται καὶ δὲν νοεῖται νὰ παραμένῃ ἀπαθής. Πρέπει νὰ ἐξερευθῇ ἕνας τρόπος θεραπείας τοῦ κακοῦ, διότι εἰς τὰ ἀκραῖα ἐκεῖνα σημεῖα τῆς Πατριδος μας καὶ εἰς τοὺς προμαχῶνας τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ἐθνικῆς μας ἐλευθερίας, διακυβεύεται ἡ θρησκευτικὴ πίστις καὶ ἡ ἐθνικὴ συνειδησις τῶν Ἑλλήνων χριστιανῶν, ἄνευ πνευματικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν, ἄνευ ἱερέων. Οἱ ἥρωες, οἱ ὁποῖοι τὴν ἡμέραν ἐργάζονται εἰς τὸν ἀγρόν των καὶ τὴν νύκτα φυλάσσουν μὲ τὸ ὄπλον, βλέπουν μὲ πικρίαν ἑαυτοὺς ἐγκαταλελειμμένους, χωρὶς ἠθικὴν ἐνίσχυσιν καὶ χωρὶς παραμυθίαν εἰς τὸν σκληρὸν ἀγῶνά των.

Ἡ Ἐκκλησία μετὰ τῆς Πολιτείας, ἀντιμετωπίζουσα τὸ ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐθνικὸν τοῦτο πρόβλημα καὶ ἀναζητοῦσαι τὴν ἐξέυρξιν ταχείας τινός, ἀλλὰ καὶ μονιμωτέρας, λύσεώς του, ἤχθησαν ἤδη εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς πρὸς καιρὸν καὶ δι' ὠρισμένας μόνον περιοχὰς μειώσεως τῶν γραμματικῶν προσόντων τῶν πρὸς ἱερατεῖαν ὑποψηφίων. Τὴν μείωσιν ταύτην ἠναγκάσθη νὰ δεχθῇ καὶ νὰ προτείνῃ εἰς τὴν Πολιτείαν ἡ Ἐκκλησία, παρὰ τὴν θέλησίν της, μετὰ πολλῆς δυσφορίας καὶ λύπης, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἄλλως καὶ διότι εἰς ὠρισμένα «νευραλγικά» σημεῖα τῆς Βορείου Ἑλλάδος, περισσότερον δοκιμασθέντα καὶ περισσότερον κινδυνεύοντα, εἶναι ἀναγκαῖα ὁπωσδήποτε ἡ παρουσία ἱερέως.

Ἀλλὰ εἰς τὰ σημεῖα ταῦτα ἡ ἀνάγκη τῆς παρουσίας ἱερέων παρίσταται καὶ ἄμεσος, διότι καὶ ἡ ὑπομονὴ τῶν κατοίκων ἐφθασεν εἰς τὸ ἔσχατον καὶ οἱ ἐκ τῆς ἐγκαταλείψεώς των κίνδυνοι ὁσημέραι αὐξάνουν ἀπειλητικώτεροι. Εἶναι δὲ γεγονός, ὅτι καὶ διὰ τῆς μειώσεως τῶν προσόντων τῶν υποψηφίων, τὴν ὁποίαν ἠναγκάσθημεν νὰ δεχθῶμεν, τὰ ὑπάρχοντα κενὰ δὲν θὰ καταστήθῃ δυνατὸν νὰ πληρωθοῦν πρὸ τῆς παρελεύσεως, τοῦλάχιστον, μιᾶς dietias. Ἀλλ' ἕως τότε τί θὰ γίνῃ; Θὰ ἐξακολουθήσουν οἱ χριστιανοὶ νὰ παραμένουν καὶ νὰ περιμένουν χωρὶς ἱερεῖς; Ὑπάρχει φόβος νὰ εὐρεθοῦν πολὺ ὀλίγα πιστὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ὅταν ἡμεῖς θὰ ἔχωμεν εὐρεῖα διὰ νὰ τοὺς στείλωμεν, ἐπὶ τέλους, ἱερεῖς.

Πιστεύω ὁμῶς καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὑπάρχει τρῶ-

πος νὰ θεραπευθῇ ἐν μέρει τὸ κακὸν διὰ τινος ἐκτάκτου ἐνεργείας τῆς Ἐκκλησίας, ἐπιστρατευούσης τὰς δυνάμεις της καὶ ἐμφανιζομένης μὲ ὄλην τὴν πνευματικὴν πολεμικὴν της ἐξάρτησιν εἰς τὰς ἐπάλλξεις τοῦ Ἔθνους. Ἔως τώρα ὁ Θεὸς ἐβοήθησε καὶ ἐφάνη εἰς πλείστας ἐξορμήσεις ἡ δύναμις τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν πίστις καὶ ἀφοσίωσις τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Παρίσταται ἀνάγκη διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν νὰ δείξωμεν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι ζῶσα καὶ κατανοεῖ τὰς ἀνάγκας τοῦ ποιμνίου της καὶ εἶναι εἰς θέσιν διὰ τῶν πνευματικῶν της ὄπλων νὰ ἐργασθῇ καὶ νὰ προσφέρῃ τὸ «ὔδωρ τὸ ζῶν» εἰς τὰς διψώσας ψυχάς.

Αἱ περιστάσεις ἀναγκάζουν καὶ ἡ ἐποχὴ τοῦ ἔτους εἶναι κατάλληλος καὶ βοηθεῖ εἰς τὸ νὰ δείξῃ ὁ Ἱερός Κλήρος τῶν ἀστικῶν κέντρων, καὶ ἰδίᾳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὅτι συναισθάνεται καὶ εἶναι πρόθυμος νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ χρέος του πρὸς τοὺς ἀκριτικούς πληθυσμούς, τῶν ὁποίων συνεχῶς ἐπὶ μίαν δεκαετίαν δοκιμάζεται ἡ ψυχικὴ ἀντοχὴ καὶ πολεμεῖται ὑπὸ ἀπηγῶν ἐχθρῶν ἢ θρησκευτικῆς τῶν πιστῆς καὶ ἡ ἐθνικῆς τῶν συνειδήσεως διὰ διωγμῶν καὶ ἐξανδραποδισμῶν, δι' ἀρπαγῆς τῶν ὑπαρχόντων καὶ στερήσεων, διὰ μαρτυριῶν καὶ θανάτων.

Ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐπέλεξα ὑμᾶς τοὺς πενήτηντα Ἀρχιεπισκοπῆς, οἵτινες καὶ λόγῳ ἡλικίας δύνασθε καὶ λόγῳ ἐπιστημονικῆς θεολογικῆς καταρτίσεως κρίνεσθε καταλληλότατοι διὰ νὰ συγκροτήσητε τὸν «Ἱερόν Λόγον» τῆς πνευματικῆς ἐκστρατείας εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα, εἰς τὰ χωρία τῶν Μητροπολιτικῶν περιφερειῶν, τῶν ὁποίων οἱ ἱερεῖς ἢ ἀπέθανον ἐκ κακουχιῶν, ἢ κατεκρεουργήθησαν ὑπὸ τῶν ἀγρίων ἐχθρῶν. Ἡ ἐκστρατεία αὕτη θὰ εἶναι ὀλιγοχρόνιος, θὰ διαρκέσῃ μόνον ἐπὶ ἕνα μῆνα, δηλαδὴ ἀπὸ 15ης Αὐγούστου μέχρι 15ης Σεπτεμβρίου.

Ὅταν σκέπτομαι, ὅτι ἡ βαθεῖα πίστις καὶ ἡ ἱεραποστολικὴ διάθεσις ἐκίνησε πρὸ τινος κατὰ τὰς ἐσορτὰς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου τριακότα ὀρθοδόξους Φιλλανδούς, κληρικούς καὶ λαϊκούς, νὰ ἔλθουν ἀπὸ τὴν μακρυνὴν των χώραν τοῦ Βορῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀψηφόντες κόπους καὶ ταλαιπωρίας, ἐμβαίνοντες ἐνὸς λεωφορείου αὐτοκινήτου καὶ διασχίζοντες ὀλόκληρον τὴν ἀνατολικὴν Εὐρώπην, εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος, ὅτι οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν θὰ ἀρνηθῇ νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸν κόπον τῆς ἐκστρατείας ἐντὸς τῆς Πατριδος μας καὶ ὅτι πάντες προθύμως θὰ σπεύσητε εἰς τὴν σημερινὴν πρόσκλησιν τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο καὶ σᾶς εὐχαριστῶ καὶ εὐχομαι τὴν βοήθειαν καὶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὸ ἔργον σας.

Ὅτε οἱ σπουδαῖοι κατὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν φέρονται τὰ τῆς ἀρετῆς ἐπιχόρα, οὕτε μὴν οἱ φαῖλοι τὰ τῆς κακίας.
(Ἀθηνᾶγορας)

Ὁρῶμεν καὶ πᾶσαν τὴν ἀνθρωπίνην σπουδὴν πρὸς τοῦτο βλέπουσαν, ὅπως ἂν ἐν τῷ ζῆν διαμείνομεν.
(Γρηγόριος Νύσσης)

Μηδὲν κρεῖττον ἐν ἀνθρώποις γεγονέναι ἀθεῖ.
(Ἐριγένης)

«Ο ΛΟΓΟΣ Ο ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ»

«Ὁ λόγος ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστὶ». (Α΄ Κορ. α΄ 18).

Δὲν ἔχει ἀλλάξει δόλου ἢ κατάστασις ἀπὸ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔγραφε τοὺς λόγους αὐτοῦς, τοὺς ὁποίους ἠκούσαμεν εἰς τὴν θ. λειτουργίαν τῆς εορτῆς τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Καὶ τότε καὶ τώρα καὶ μέχρι τῆς συντελείας, ἴσως, τῶν αἰώνων θὰ ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον οἱ ἄνθρωποι, διὰ τοὺς ὁποίους θὰ θεωρῆται «μωρία» τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἐσταυρωμένου. Ἀλλὰ καὶ σήμερον καὶ μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων θὰ εἶναι τὸ κήρυγμα τοῦτο «δύναμις Θεοῦ» διὰ τοὺς «σωζομένους», διὰ τοὺς θέλοντας, πράγματι, νὰ εὐρουν τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας. Ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι νομίζουν «μωρίαν» τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἔχουν νὰ περιμένουν οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ἐσταυρωμένου τίποτε ἄλλο παρὰ τὴν χλεύην, τὴν περιφρόνησιν, καὶ τὸν διωγμὸν. Ἀκριβῶς δὲ αὕτῃ ἡ κατάστασις εἶναι ἐκείνη, ἣτις ἀποδεικνύει τὴν ὑπερφυσικὴν δύναμιν αὐτοῦ τοῦ κηρύγματος καὶ ἀναδεικνύει τοὺς πιστοὺς τοῦ ἀνωτέρους ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς ἀμαρτίας.

Τίποτε κοινὸν δὲν δύναται νὰ ὑπάρχη πλέον μεταξύ τῶν πιστευόντων εἰλικρινῶς εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τῶν ἐξοκολουθούντων νὰ πιστεύουν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος τούτου. Τίποτε, ἀπολύτως τίποτε, δὲν δύναται νὰ συνδέη πλέον ἐκεῖνον, ὅστις ἔχει αἰσθανθῆ τὴν φωνὴν τῆς σωτηρίας, τίποτε δὲν δύναται νὰ τὸν συνδέη πρὸς τὰ πράγματα ἐκεῖνα τοῦ κόσμου, τὰ ὁποῖα προσπαθοῦν νὰ σβύσουν τὴν φωνὴν αὐτὴν. Καί, χωρὶς ὑπερβολῆν, δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι εἶναι ἀτιμωτικὴ ἢ συμπεριφορὰ ἐκείνων τῶν δῆθεν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι κάμνουν ἀβαρίας εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν, ὑποχωροῦν ἐμπρὸς εἰς τὸ ρεῦμα τῆς ἐποχῆς καὶ γίνονται προδόται τοιουτοτρόπως τῆς μεγάλης παρακαταθήκης τῆς σωτηρίας, τὴν ὅποιαν ἐνεπιστεύθη εἰς τὰς χεῖράς τῶν ὁ Χριστός, ἀφοῦ πρῶτον τὴν παρακαταθήκην αὐτὴν τὴν ἐξησφάλισε μὲ τὴν τιμὴν τοῦ ἰδίου τοῦ Αἵματός Του.

«Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει, ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος». Αὐτὰ εἶπε τὸ ἄχραντον τοῦ Σωτῆρος στόμα, ὀλίγον πρὶν παραδοθῆ εἰς τὸν Σταυρὸν, καὶ ἐτόνισε, μάλιστα, ὅτι τὸ μῖσος τοῦ κόσμου θὰ ἐκδηλωθῆ ἐναντίον τῶν πιστῶν Του, ὅσοιδήποτε ἀνθρώπινοι δεσμοὶ καὶ ἂν ὑπάρχουν μεταξύ αὐτῶν καὶ ἐκείνων, διότι καὶ οἱ γονεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ θὰ ἐφθάναν μέχρι τοῦ σημείου νὰ παραδώσουν «εἰς θάνατον» ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι θὰ ἦσαν «μισούμενοι ὑπὸ πάντων», χάριν τοῦ ὀνόματος τοῦ

Χριστοῦ! Καὶ ἀκριβῶς τὸ ἴδιον πρᾶγμα ἤθελε νὰ εἶπῃ ὁ Κύριος, ὅταν ἔλεγεν ὅτι δὲν ἤλθε «βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν ἀλλὰ μάχαιραν» καὶ ὅτι θὰ ἐδίχαζε καὶ τοὺς στενωτάτους συγγενεῖς μεταξύ τῶν, διότι «ὁ φίλων πατέρα ἢ μητέρα» περισσότερον ἀπὸ Αὐτὸν δὲν δύναται νὰ εἶναι «ἄξιος» μαθητῆς Του.

«Οὐαὶ ὑμῖν, ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες οἱ ἄνθρωποι», εἶπεν εἰς μίαν ἄλλην περιστάσιν ὁ Χριστός, διότι ἐγνώριζεν ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὰ ἔχη ποτὲ καλὰ μὲ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θέλει ν' ἀκολουθήσῃ τὴν ἀνηφορικὴν ὁδὸν τοῦ Γολγοθᾶ. Καὶ ἐμακάρισεν ὄλους ἰδιαιτέρως ἐκεῖνους, ὅσοι θὰ ἤξιοθοντο νὰ διωχθοῦν καὶ νὰ ὑβρισθοῦν ἕνεκα τοῦ Εὐαγγελίου, διότι αὐτὸς ἦτο πάντοτε ὁ κληρὸς τῶν ἐκλεκτῶν. Δὲν ἔχει λοιπὸν τίποτε, ἐπαναλαμβάνομεν, νὰ περιμένῃ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κόσμου ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θέλει ν' ἀκολουθήσῃ τὸν Χριστόν, τίποτε ἄλλο, παρὰ δυσκολίας καὶ ἀποδοκιμασίας, διότι αὐτοὶ εἶναι ἀνίκανοι νὰ αἰσθανθοῦν τὴν πραγματικὴν ἄξian τοῦ Εὐαγγελίου.

«Ἔμοι δὲ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ τῷ κόσμῳ», ἔλεγεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος περιγράφων μὲ θαυμαστὴν συντομίαν τὴν ἐσωτερικὴν του διάθεσιν ἀπέναντι τῶν δυσκολιῶν, τὰς ὁποίας τοῦ παρουσίαζεν ὁ κόσμος, καὶ ἠσθάνετο ὄλην τὴν δύναμιν νὰ κηρύσῃ «Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον ἔλλησι δὲ μωρίαν», διότι ἦτο βέβαιος ὅτι δι' αὐτὸν δὲν ἦτο τίποτε ἄλλο παρὰ «Θεοῦ δύναμις καὶ Θεοῦ σοφία»—ὅπως διὰ κάθε ἀληθινὸν πιστὸν δύναται νὰ εἶναι—ἢ πῶς εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον Λυτρωτὴν. Καὶ εὐρίσκει ὄλην τὴν δύναμιν, διὰ νὰ ὑπομένῃ, καὶ οὐ μόνον νὰ ὑπομένῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ χαίρῃ—ὡς ἔλεγεν—«ἐν τοῖς παθήμασί» του, διότι δὲν ἠσθάνετο τίποτε ἄλλο μέσα τοῦ ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Χριστόν, τὸν ὁποῖον εἶχε κάμει ἀπολύτως ἰδικόν του. Εἶχε σταυρώσει καὶ αὐτὸς «τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις» καὶ μὲ παρρησίαν ἔλεγεν ὅτι εἶχε συσταυρωθῆ πλέον μαζί μὲ τὸν Χριστόν, «Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός».

«Ὅταν φθάσης, χριστιανέ μου, εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν, ἃς μαίνεται ὅσον θέλει ἐναντίον σου τοῦ κόσμου ἢ ὀχλοβοή. Σὺ δὲν θὰ βλέπῃς τίποτε ἄλλο ἐμπρὸς σου, παρὰ Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἀνῆλθεν εἰς τὸν Σταυρὸν, ἀκριβῶς διὰ νὰ σοῦ δείξῃ ποῖος εἶναι ὁ δρόμος, ὁ ὁποῖος θὰ σὲ ὀδηγήσῃ πρὸς τὸν Οὐρανόν. Καὶ τοῦ Οὐρανοῦ τὴν χαρὰν θ' ἀρχίσῃς τότε νὰ δοκιμάζῃς καὶ εἰς τὴν γῆν αὐτὴν, ὅσαδήποτε καὶ ἂν εἶναι τὰ «ποτήρια», μὲ τὰ ὁποῖα θὰ θέλῃ νὰ σὲ ποτίσῃ ὁ κόσμος. Ἀρκεῖ νὰ μὴ βλέπῃς ποτὲ πρὸς τὸ ὀπίσω, ἀλλὰ πάντοτε ν' ἀτενίζῃς ἐμπρὸς, «εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν»

E. G. M.

ΕΠΙ ΤΗ, 1900ῃ ΕΠΕΤΕΙΩ,
ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ὁ ἑορτασμός ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας τῆς 1900ῆς ἐπετείου, ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἰδρύσεως εἰς αὐτὴν τῆς πρώτης ἐπὶ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἐδάφους Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, εἶναι τὰ μάλιστα ἐξαιρετικῆς σημασίας καὶ ἀξία πολλῆς προσοχῆς. Ἰδιαιτέρως μὲν διὰ τὸν Ἑλληνισμόν γενικῶς, διότι ὅλαι αἱ μεγάλαι πόλεις τῆς βορείου Συρίας καὶ τῆς Μικρασίας, τῆς δυτικῆς δηλαδὴ Ἀσίας, ἡ ὁποία καταλήγει εἰς τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν τῆς Μεσογείου Θαλάσσης, ἦσαν πόλεις ἑλληνικαί, αἱ ὁποῖαι ἐγνώρισαν ἴδρυσιν χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἀποστολικὴν καὶ ἠσθάνθησαν τὴν δρᾶσιν τῆς μεγάλης προσωπικότητος τοῦ ὑπερόχου Ἰσραηλίτου Σαοὺλ ἢ Σαύλου καὶ μετέπειτα Παύλου, τοῦ ὑπὲρ πάντας τοὺς Ἀποστόλους κοπιᾶσαντος. Ἡ Δαμασκός, ἡ Ἀντιόχεια, ἡ μεγάλη αὐτῆ τῆς Συρίας πόλις, ἡ Σελεύκεια, ἡ Ταρσός, ἡ Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας, ἡ Λύστρα, ἡ Δέρβη, τὸ Ἰκόνιον, ἡ Μίλητος, ἡ Τρωάς, αἱ περίξ αὐτῶν χωρῶν, τὰ Πάταρα τῆς Λυκίας, ἔτι δὲ ἡ Κιλικία, ἡ Φοινίκη, ἡ Λυκαονία, ἡ Παμφυλία, ἡ Φρυγία, ἡ Μικρασιατικὴ Γαλατία. Ἐκ δὲ τῶν νήσων πρώτη πασῶν ἡ Κύπρος, ἡ Σαμοθράκη, ἡ Μυτιλήνη, ἡ Κῶς, ἡ Ρόδος, ἡ Κρήτη. Εἰς ἅπαντα τὰ μέρη ταῦτα, μεγάλα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἑλληνικὰ κέντρα, ἰδρύθησαν Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι καὶ ἀνεπτύχθησαν ὑπὸ τὴν εὐαγγελικὴν κατεύθυνσιν τῆς πνοῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Ἀπὸ δὲ τῆς ἀποβιβάσεως τοῦ διακεκριμένου Ἀποστόλου εἰς τὸ εὐρωπαϊκὸν ἔδαφος, ἡ Νεάπολις (σημερινὴ Καβάλα), οἱ Φιλιπποὶ, ἡ Ἀμφίπολις, ἡ Ἀπολλωνία, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Βέροια, αἱ Ἀθήναι, ἡ Κόρινθος, αἱ Κεγχρεαὶ (σημερινὸν Καλαμάκι), ἡ Νικόπολις. Ἀσφαλῶς δὲ ἐξ αὐτῆς, κατὰ τὴν πορείαν του πρὸς τὴν Ρώμην ἀρχομένου τοῦ ἔτους τοῦ ἔτους 64, ἡ Ἰλλυρία, δηλαδὴ ἡ Ἡπειρος, πολὺ πιθανῶς δὲ ἐξ αὐτῆς ἡ Κέρκυρα, δι' οὓς λόγους ἄλλοτε, Θεοῦ βοηθοῦντος, θέλομεν γράψαι. Δηλαδὴ ἡ ἴδρυσιν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι Ἀποστολική, τοῦτο δὲ οὔτε οἱ λίθοι, ἐὰν εἶχον φωνὴν, δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ τὸ ἀρνηθοῦν. Καὶ ὅμως φωνάζουν καὶ τὸ ὁμολογοῦν καὶ οἱ τόποι, καὶ αἱ ὁδοί, καὶ αἱ πόλεις, καὶ οἱ βράχοι ἀκόμη, διὰ τῆς ἀδιαψεύστου ἱστορίας, ὅχι τῆς τυχούσης, τῆς κοινῆς, ἀλλὰ τῆς Καινῆς Διαθήκης, τῆς μοναδικῆς καὶ ἀναντιρρήτως πηγῆς ἱστορίας διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο. Αἱ μεγάλαί τῆς Ἑλλάδος πόλεις, ἡ Θεσσαλονίκη τῆς ἀείποτε ἑλληνικωτάτης Μακεδονίας, αἱ Ἀθήναι, ἡ πόλις τῶν γραμμάτων καὶ τῆς σοφίας, τοῦ ἀνωτέρου ἑλληνικοῦ ἰδεαλισμοῦ, ἡ Κόριν-

θος, πρωτεύουσα τότε τῆς ὅλης Ἑλλάδος, μετονομασθείσης Ἀχαΐας ὑπὸ τῶν κατακτητῶν Ρωμαίων διὰ τοὺς σκοποὺς τῶν, εἶδον τὴν ὄψιν, ἤκουσαν τὴν φωνὴν καὶ τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν τοῦ Παύλου, εἶδον τὴν χειρωνακτικὴν ἐργασίαν καὶ τὸν κόπον του διὰ τὸν ἑαυτόν του καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ (Πράξ. κ' 34), ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν εὐαγγελικὴν ἐργασίαν του καὶ τὰς ἀναπτυσσομένας ὑπ' αὐτοῦ ἠθικὰς, κοινωνικὰς καὶ ἀνθρωπιστικὰς κατευθύνσεις. Εἰς τὴν Κόρινθον διέμεινεν «ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ», κατὰ τὴν πρώτην μετάβασιν, καὶ «μῆνας τρεῖς», κατὰ τὴν δευτέραν (Πράξ. ιη' 11, κ' 3). Ἀλλὰ καὶ αἱ ἄλλαι πόλεις τῆς Ἑλλάδος δὲν τὸν εἶδον διὰ μίαν μόνην φοράν.

Ὁ Παῦλος εἶναι ἐθναπόστολος, παγκόσμιος μεγάλη φυσιογνωμία. Ἄλλ' ὁ Μέγας αὐτὸς Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ, ὁ κατανοήσας τὸ ρηξικέλευθον τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μετ' αὐταπαρνήσεως ἀποδυθεὶς καὶ θυσιασθεὶς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ, εἶναι ἐξαιρετικώτερον φωτιστὴς τῶν Ἑλλήνων. Ἀνεξαρτήτως τῆς ἐν Ἑλλάδι δράσεώς του, πέντε ἐκ τῶν Ἐπιστολῶν του ἀποτείνονται πρὸς Ἕλληνας ἢ Ἐκκλησίας τῆς κεντρικῆς Ἑλλάδος, δύο δὲ πρὸς Ἐκκλησίας ἑλληνικῶν πόλεων τῆς Μικρασίας καὶ, ἐπομένως, πρὸς Ἕλληνας. Ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς Φιλιμόνα μᾶλλον πρὸς Ἐκκλησίαν ἐξ Ἑλλήνων ἀποστέλλεται, καὶ αἱ τρεῖς πρὸς πρόσωπα, δύο πρὸς Τιμόθεον καὶ μίαν πρὸς Τίτον, ἀποστέλλονται εἰς ἀρχηγούς ἑλληνικῶν Ἐκκλησιῶν. Καὶ οἱ Γαλάται τῆς Μικρασίας, τοὺς ὁποίους δις ἐπεσκέφη (Πράξ. ις' 6, ιη' 23), μαρροῦνται ἐξελληνισμένοι, καὶ αὐτῆ ἡ πρὸς Ρωμαίους ἑλληνιστὶ ἐγράφη, ὅπως τὸ Εὐαγγέλιον ἐκηρύχθη καὶ πρωτοτύπως ὅλη ἡ Καινὴ Διαθήκη ἐγράφη καὶ ἀπεκρυσταλλώθη καὶ ἀποτελεῖ ὑπόθεσιν ἐξαιρετικῶς ἑλληνικῆν.

Εἰς τὴν Κόρινθον ὁ Ἰσραηλίτης τὸ γένος, ἀλλ' Ἕλλην κατὰ τὴν παιδείαν καὶ τὸ εὐρὺ πνεῦμα, Ἀπόστολος Παῦλος ἤκουσε δι' ὀράματος τὴν φωνὴν τοῦ Χριστοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· «μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσης, διότι ἐγὼ εἶμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαι σε, διότι λαὸς ἐστὶ μοι πολλὸς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ» (Πράξ. ιη' 9, 10). Ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ μικρᾶς σημασίας διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἰδιαιτέρως δὲ καὶ ἀναμφισβητήτως τὴν Ἑλληνικὴν, τὴν Ἐθνικὴν πλέον τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, τοῦ ἀνοθεύτου τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχὴν, ὅτι τὴν δρᾶσιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τοῦ ὄντως Μεγάλου, πρώτου μετὰ τὸν Θεάνθρωπον, τὸν Μέγιστον καὶ Μοναδικόν, τὴν διετύπωσε σκέψις ἑλληνικὴ, καὶ τὴν ἔγραψε γραφικῶς ἑλληνικῶς, Ἕλλην Εὐαγγελιστῆς, ὅπως ἐξ αὐτοψίας τὴν κατενόησε καὶ τὴν ἠσθάνθη ἡ ἐλληνοχριστιανικὴ τοῦ ψυχρῶνθεσις, ὁ «Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς» (Κολασ. δ' 14), ὅπως

τὸν ὀνομάζει χαρακτηριστικῶς ὁ ὑπατος τῶν Ἀποστόλων.

Τὸ σπουδαιότατον ὅμως εἶναι ὅτι ἡ περίπτωσις τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 1900ῆς ἐπετείου τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἐστάθη αἰτία κατανοήσεως τῆς μεγάλης σημασίας τῆς ἀποβιβάσεως αὐτοῦ καὶ ἰδρύσεως τῆς πρώτης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ εὐρωπαϊκοῦ καὶ, ἐπὶ πλεόν, ἑλληνικοῦ ἐδάφους, καὶ εἰδικώτερον εἰς τὰς Ἀθήνας, τὴν πόλιν τῶν φώτων, ἔνθα ἡ εὐαγγελικὴ φωνὴ ἤγγισεν ἀμέσως τὴν καρδίαν καὶ προεκάλεσε τὴν προσοχὴν τῆς ἀνωτέρας ἑλληνικῆς διανοήσεως. Οὐδεμία δὲ ἄλλη Χριστιανικὴ Ἐκκλησία, οἰασδήποτε ὀντότητος, ἐμφανίζει ἀποστολικὴν ἴδρυσιν ἀναμφισβήτητον, ὅπως ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ καὶ, εἰδικώτερον, ἡ Ἑλληνικὴ, παρ' ὅλας τὰς ἐλλείψεις τῆς εἰς ὄργανωσιν, μὴ ὀφειλομένης ὅμως εἰς ὑπαιτιότητά της. Ἐξάρεσιν ἔχει μόνη ἡ Παλαιστίνη, ἔνθα τὴν ἐπόνυμον Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν ἴδρυσεν ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός, καὶ ἡ ὁποία, ὅπως ἐχαρακτήρισεν αὐτὴν ἡ ποιητικὴ σκέψις καὶ μουσοτραφῆς ψυχὴ καὶ καρδίᾳ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὡς «Μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν», περικλείει εἰς τοὺς κόλπους τῆς τὸν Πανάγιον τοῦ Χριστοῦ Τάφον, παγκόσμιον προσκύνημα ὑπὸ ψυχρῶν θύσεων καὶ πνοῆν ἑλληνικὴν.

Ὁ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, ὅπως ὅλη ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ, διέπεται ἀπὸ τὴν πᾶσι πνευματικὴν κατεύθυνσιν. Εἰς τὴν δογματικὴν σταθερότητά της ὀφείλει τὴν ἀξίαν της καὶ τὴν ὑπαρξίν της καὶ τὴν δυναμικὴν ὄθησιν τῶν στελεχῶν τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου της, ἵνα ἐργάζωνται ὑπὲρ τοῦ ἔθνους τῶν μέχρις αὐτοθυσίας. Μὲ ἑλληνοχριστιανικὴν δὲ ψυχρῶν θύσεων ἀισθάνεται καὶ προχωρεῖ εἰς ἀνώτερον ἰδεαλισμόν. Ἡ προθυμία εἰς προσέλευσιν καὶ συμμετοχὴν εἰς τὸν ἑορτασμόν τῆς 1900ῆς ἐπετείου τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὴν Ἑλλάδα, τῶν ἀντιπροσωπειῶν ἐκ Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ πνευματικῶν Ἰδρυμάτων, ἀνεξαρτήτως δογματικῶν διαφορῶν, πλὴν τινος σκοπίμου ἀποχῆς ἄλλων ἐλατηρίων, εἶναι κατάδηλος ἀπόδειξις ἐκτιμῆσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἰδεολογικῆς ἀξίας της. Ἐκ τῆς περιπτώσεως ταύτης παρέχεται τὸ ἐνδόξιμον εἰς τὸν ἐλθόντα διανοούμενον κόσμον, ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ πνευματικῆς πλευρᾶς, ἵνα στραφῆ πρὸς βαθυτέραν ψυχολογικὴν μελέτην καὶ μείζονα ἐκτίμησιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς δὲ τὴν ἑλληνικὴν διανόησιν καὶ Πολιτεῖαν ἵνα σοβαρώτερον σκέπτονται καὶ μεριμνῶσιν ὑπὲρ αὐτῆς, διότι, ἀναμφιλέκτως, εἶναι τὸ θετικώτερον θεμέλιον καὶ ἡ σωστικὴ κιβωτὸς τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν ΜΕΘΟΔΙΟΣ

Η ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΠΡΟΣΥΝΟΔΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΥΤΗΣ

I.

Δέν πρέπει νὰ παρέλθῃ ἀπαράτητος ὑπὸ τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας ἡ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τοῦ σεπτοῦ τούτου κέντρου τῆς Ὀρθοδοξίας, ἀναληφθεῖσα ἐκ νέου κανονικὴ πρωτοβουλία, ὅπως θέσῃ ὑπὸ τὴν κρίσιν καὶ μελέτην τῶν αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τὸ ζήτημα τῆς συγκλήσεως Πανορθοδόξου Προσυνόδου, ἣτις ἀποτελεῖ καθολικὸν αἶτημα ὅλου τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου. Ὡς γνωστὸν, ἀντὶ τῆς ὡς ἀδυνάτου κρίσεως συγκλήσεως νέας Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐπὶ τῇ 1600ῇ ἐπετείῳ τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ μεγάλης τοιαύτης, ἀπεφασίσθη ἡ σύγκλησις Πανορθοδόξου Προσυνόδου ἐν Ἀγίῳ Ὁρει κατ' Ἰούλιον τοῦ ἔτους 1932, καὶ πρὸς προπαρασκευὴν αὐτῆς συνήλθε τῷ 1930 αὐτόθι διορθόδοξος προκαταρκτικὴ Ἐπιτροπὴ, ἣτις κατήρτισε τὸν κατάλογον τῶν θεμάτων αὐτῆς. Ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ ἡ Προσύνδος αὕτη δὲν ἐπραγματοποιήθη λόγῳ τῶν κρατουσῶν τότε γενικῶν ἐκκλησιαστικοπολιτικῶν συνθηκῶν καὶ δυσχερειῶν καὶ τῆς μετ' οὐ πολὺ ἐκρήξεως τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου. Κατὰ τὸ διαρρηθῶσαν δ' ἔκτοτε χρονικὸν διάστημα νεαὶ ἀνάγκαι τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν παρουσιάσθησαν καὶ νέα ζητήματα ἀνέκυψαν, προστεθέντα εἰς τὰ ὀρισθέντα ὑπὸ τῆς διορθοδόξου προκαταρκτικῆς Ἐπιτροπῆς τῷ 1930, ὧν τινα συνεζητήθησαν καὶ ἐν τῷ συνελθόντι κατ' Ἰούλιον τοῦ ἔτους 1948 ἐν Μόσχᾳ ὀρθοδόξῳ συνεδρίῳ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 500ριῆς τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας.

Πάντα ταῦτα λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὡς ἡ κανονικῶς προκαθημένη Ἐκκλησία πασῶν τῶν ἄλλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐξήτασεν ἐπ' ἐσχάτων τὸ ὅλον ζήτημα περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ ἐπικαίρου τῆς συγκλήσεως τῆς Ὀρθοδόξου Προσυνόδου καὶ τῆς δεούσης προπαρασκευῆς αὐτῆς καὶ ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 8 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἀπεφάσισεν ὀρθῶς, ὅπως θέσῃ καὶ αὖθις τοῦτο ὑπὸ τὴν κρίσιν καὶ μελέτην τῶν αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Πρὸς τοῦτο ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηνᾶς ὁ πρῶτος ἐξαπέλυσε τὸ κατωτέρω ἐγκύκλιον Πατριαρχικὸν Γράμμα ἀπὸ 12.2.1951 πρὸς τοὺς

1. Βλέπ. Πρακτικὰ τῆς προκαταρκτικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἁγίων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τῆς συνεληθούσης ἐν Ἀγίῳ Ὁρει (8—23 Ἰουνίου 1930), Κων/πολις 1930.

2. Βλέπ. Actes de la conference des chefs et des representants des Eglises Orthodoxes autocephales, reunis à Moscou à l'occasion de la celebration solennelle des fetes du 500eme anniversaire de l'autocephalie de l'Eglise Orthodoxe Russe, 8—18 Juillet 1948, εἰς 2 τόμους.

Μακαριωτάτους Πατριάρχας καὶ τοὺς λοιποὺς Προέδρους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν:

«Τὰ ἐν τῇ διαρροῇ τῶν αἰώνων καὶ τῇ ἀκατασχέτῳ ἐξελίξει τῆς κοινωνικῆς ζωῆς ἀνακύναντα καὶ ὀλονὲν ἐπαυξανόμενα γενικῆς ἐκκλησιαστικῆς φύσεως καὶ κοινοῦ ἐνδιαφέροντος ζητήματα δεόντως ἐκτιμῶν ὁ καθ' ἡμᾶς ἀγιώτατος ἀποστολικὸς καὶ πατριαρχικὸς Οἰκουμενικὸς Θρόνος, ἔγνω, τῇ μακροῖωνι παραδόσει στοιχῶν καὶ τῷ κανονικῷ αὐτοῦ δικαίωμάτι χρώμενος, ἐν καιρῷ προτείνει ταῖς ἀδελφαῖς ἀγιωτάταις Ἐκκλησίαις, πρὸς τὴν προσήκουσαν τούτων μελέτην καὶ ἐπίλυσιν, τὴν σύγκλησιν μεγάλης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἣς τῶν ἐργασιῶν ἡ ἔναρξις ἐμελλεν ἵνα γένηται ἐν αὐτῇ τῇ χιλιοστῇ ἐξακοσιοστῇ ἐπετηρίδι τῆς ἁγίας Ἀ' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Τῆς συγκλήσεως ὄμως τοιαύτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὑπὸ ἐνίων Ἐκκλησιῶν, ἄλλης δι' ἄλλους λόγους, δυσχεροῦς, ἢν μὴ καὶ ἀδυνάτου, τότε κριθείσης, καὶ διὰ τοῦτο ἀναβληθείσης, προέτεινεν ἐν συνεχείᾳ τὴν σύγκλησιν, ὡς προδρομὸν, οὕτως εἰπεῖν, ἐκείνης, Προσυνόδου ἐξ ἀντιπροσώπων τῶν Ὁρθοδόξων Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἣς καὶ ἀποδεκτῆς γενομένης συνῆλθεν ἐν ἔτει 1930ῳ ἐν τῇ ἐν Ἀθῶν ἡμετέρῳ ἱερᾷ πατριαρχικῇ καὶ σταυροπηγιακῇ Μονῇ τοῦ Βατοπεδίου ἢ Διορθόδοξος Προπαρσασκευαστικῇ Ἐπιτροπῇ, ἣτις καὶ κατήρτισε τὸν κατάλογον τῶν θεμάτων, ἅτινα ἐμελλον ἀπασχολῆσαι τὴν Προσύνοντον. Χωρῶν δὲ περαιτέρω, ἐν τῇ ὀφειλετικῇ αὐτοῦ μερίμῃ καὶ ἐνεργείᾳ, ὑπὲρ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς συγκλήσεως τῆς Προσυνόδου, κατὰ τὰ κοινῇ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει ἀποφασισθέντα, ὁ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικὸς Θρόνος εἶχεν ὀρίσει τὸν τε χρόνον καὶ τὸν τόπον τῆς συγκλήσεως, ὡς χρόνον μὲν συγκλήσεως τάξας τὴν Κυριακὴν τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς, ἰθ' Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1932, ὡς τόπον δὲ τὴν αὐτὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ Βατοπεδίου.

Καὶ ἡ μὲν Προσύνοντος οὐ συνεκλήθη τότε, καθ' ὅσον τινὲς τῶν ἀγιωτάτων Ἐκκλησιῶν, τὸ ἐμπεριστατον αὐτῶν προβαλόμεναι, ὀλίγον τι πρὸ τῆς ὀρισθείσης διὰ τὴν σύγκλησιν ἡμέρας ἠτήσαντο τὴν ἀναβολὴν αὐτῆς εἰς εὐθετώτερον χρόνον, δεκτὴν διὰ τοὺς ἐκτεθέντας σοβαροὺς λόγους ὑπὸ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν γενομένην. Τὸ ὅλως ἐξαιρετικὸν ὄμως καὶ ζωτικωτάτης διὰ τὴν ἁγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν σημασίας ζήτημα τοῦτο ἐξηκολούθει σοβαρῶς πάντοτε ἀπασχολοῦν τὸν καθ' ἡμᾶς ἀγιώτατον Οἰκουμενικὸν Θρόνον, ὅστις μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς ἐκάστοτε, ἐκ σχετικῶν Γραμμάτων, διεπίστου ὅτι τὴν ἀνάγκην τῆς συγκλήσεως ἠσθάνοντο καὶ δεόντως ἐξετίμων καὶ ἄλλοι τῶν σεβασμίων Προκαθημένων τῶν ἀδελφῶν Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς, Θεοῦ εὐδοκίᾳ, ἀνελάβομεν τὰς εὐθύνas τοῦ Θρόνου τούτου, κατείδομεν καὶ συνεζητήσαμεν.

Ἐπὶ ὅψει τούτων ἔχοντες τὰ τε ἐν τῷ καταλόγῳ τῆς Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς περιειλημμένα καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ ὑπὸ τὴν ῥοπήν τῶν νέων περιστάσεων προκύψαντα ζητήματα, προαγόμεθα, ἐξ ἀποφάσεως τῆς περὶ ἡμᾶς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, διὰ τοῦδε τοῦ πατριαρχικοῦ ἡμῶν ἐγκυκλίου Γράμματος, θέσθαι καὶ ἀθῆναι τὸ ζήτημα τῆς συγκλήσεως τῆς Προσυνόδου ὑπὸ

τὴν κρίσιν τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, παρακαλέσαι τε τὴν ὑμετέραν γερασμίαν καὶ περισπούδαστον ἡμῖν Μακαριότητα, ὅπως προφρόνως ἀνακοινώσῃται ἡμῖν τὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος γνώμην αὐτῆς καὶ τῆς κατ' αὐτὴν ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας, διὰ τὰ περαιτέρω»¹.

Ἐκ τῆς μελέτης τοῦ Γράμματος τούτου σαφῶς προκύπτει, ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον περιωρίσθη νὰ παραπέμψῃ ἀπλῶς τὸ ὄλον ζήτημα τῆς Προσυνόδου εἰς τὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας πρὸς μελέτην βαθεῖαν καὶ παμμερῆ πάντων τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν Προσύνοντον προβλημάτων, ἥτοι τοῦ ἐπικαίρου καὶ δυνατοῦ καὶ ἀναγκαίου καὶ σκοπίμου τῆς συγκλήσεως αὐτῆς, τῶν θεμάτων αὐτῆς, τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου τῆς συγκλήσεως κ.τ.δ. Δὲν δύναται δὲ νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία, ὅτι αἱ ἐπὶ μέρος Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, ἀνταποκρινόμεναι εἰς τὴν πατριαρχικὴν πρόσκλησιν, θὰ συγκροτήσωσιν εἰδικὰς Ἐπιτροπὰς μελετῶν παρ' αὐταῖς ἐξ ἀρμοδίων προσώπων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, αἵτινες οὐ μόνον θ' ἀποφανθῶσιν ἐπὶ τοῦ κατ' ἀρχὴν δυνατοῦ τῆς συγκλήσεως τῆς Προσυνόδου καὶ θὰ ὑποδείξωσι τὰ θέματα, περὶ ἃ θὰ ἀσχοληθῇ αὐτή, ἀλλὰ, ὅπερ καὶ σπουδαιότερον, θὰ ἀποδυσθῶσιν εἰς ἐπιστημονικὰς μελέτας καὶ ἐρεῦνας ἀνά τὴν μακροῖωνι Ὁρθόδοξον Παράδοσιν, ἐξ ὧν θὰ καταρτίσωσι τὰς οἰκείας εἰσηγήσεις καὶ ἐκθέσεις καὶ πραγματείας ἐπὶ τῶν θεμάτων ἐκείνων, τὰ ὅποια τελικῶς αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, κατόπιν κοινῆς διὰ Γραμμάτων συμφωνίας, θὰ ἀναγράψωσιν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Προσυνόδου. Εὐνόητον ὅτι τὸ τελευταῖον τοῦτο προπαρσασκευαστικὸν στάδιον εἶναι τὸ σπουδαιότερον καὶ δυσχερέστερον, μέλλον νὰ ἀπαιτήσῃ μακρὰς ἐρεῦνας καὶ συζητήσεις ἐν ταῖς ἐπὶ μέρος Ἐπιτροπαῖς μελετῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τὰ πορίσματα τῶν ὁποίων νομίζομεν ὅτι δεόν νὰ παραπέμπωνται εἰς κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν, συσταθησομένην παρὰ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχεῖῳ καὶ συνεδριάζουσαν περιοδικῶς, ἀπαρτισθησομένην δ' ἐξ εἰδικῶν ἀντιπροσώπων ὄλων τῶν αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, πρὸς περαιτέρω κοινὴν μελέτην καὶ ἐπεξεργασίαν καὶ συμφωνον διατύπωσιν. Παραπέμπομεν εἰς τὰ ἀντίστοιχα παραδείγματα τῶν ἀρχαίων μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν Συνόδων, ἃς προπαρσασκευάζον διὰ μακρῶν μελετῶν καὶ συγγραφῶν καὶ συζητήσεων, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐρίδων, οἱ μεγάλοι Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας, ἐκ δὲ τῆς νεωτέρας ἐποχῆς εἰς τὴν ἐν Τριδέντῳ Σύνοντον τῶν Ῥωμαιοκαθολικῶν, ὁμοίως ἀπαιτήσασαν μακρὰν προπαρσασκευὴν καὶ εἴτα συνεδριάσασαν περιοδικῶς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1545 μέχρι τοῦ 1563².

1. Ἐκ τοῦ ἐπισήμου πατριαρχικοῦ περιοδικοῦ «Ὁρθοδοξία» 16(1951) 118—120.

2. Κατὰ τὴν μεγάλην ταύτην Σύνοντον «ἢ διαπραγματεύσεις καὶ λύσεις τῶν ζητημάτων ἐγένετο ἰδιαίτερος

II.

Ὡς πρὸς τὰ θέματα τῆς Προσυνόδου παρατηροῦμεν γενικῶς, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ἄλλα, παρὰ τὰ ὑπὸ τῆς διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς τοῦ 1930 ὀρισθέντα, ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ μνημονευθέντος συνεδρίου τῆς Μόσχας συζητηθέντα, εἰς τὰ ὅποια δύνανται βεβαίως νὰ προστεθῶσι καὶ ἕτερα ἅπαντα, προταθησόμενα ὑπὸ τῶν ἐπὶ μέρους Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Οὕτως ἡ μὲν διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐπρότεινε θέματα ἀναγόμενα εἰς τὰς σχέσεις τῶν αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀλλήλας καὶ τὴν στενωτέραν μεταξὺ αὐτῶν συνεργασίαν, τὴν μόρφωσιν τοῦ Ὀρθοδόξου Κλήρου, τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ Μοναχικοῦ βίου, τὴν κωδικοποίησιν τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τὸν καταρτισμὸν ὁμοιομόρφου ἐκκλησιαστικῆς παιδικῆς δικονομίας, τὸ ἐκκλησιαστικὸν τυπικὸν καὶ τὸ ἡμερολόγιον, τὴν βυζαντινὴν τέχνην, ζητήματα γάμου κ.τ.λ., ὡς καὶ ζητήματα ἀναφερόμενα εἰς τὰς σχέσεις τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰς ἑτεροδόξους Ἐκκλησίας. Τὸ δὲ ὀρθόδοξον συνέδριον τῆς Μόσχας τοῦ 1948 συνεζήτησεν ἐπὶ τῶν ἐξῆς τεσσάρων θεμάτων, ἧτοι τῶν σχέσεων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Ῥωμαιοκαθολικὴν, τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἱεραρχίαν, ὡς καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου, ἅπαντα λίαν σοβαρὰ θέματα, τὰ ὅποια δέον νὰ ἀπασχολήσῃσι καὶ τὴν Προσύνωδον, ὥστε νὰ ληφθῶσιν αὐθεντικαὶ ἀποφάσεις ἐπ' αὐτῶν, ὑποχρεωτικαὶ διὰ πάσας τὰς αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ νὰ εἰσελθῶμεν εἰς λεπτομερῆ καθορισμὸν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν θεμάτων τῆς Προσυνόδου, τοῦθ' ὅπερ θὰ εἶναι ἔργον τῶν Ἐπιτροπῶν μελετῶν καὶ τῶν Διοικουσῶν Ἱερῶν Συνόδων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἐνταῦθα θὰ περιορισθῶμεν νὰ θιξῶμεν δύο μόνον ἐκ τῶν σπουδαιότερων ζητημάτων, τῶν ἀναγομένων εἰς τὰς ἑτεροδόξους Ἐκκλησίας, ἧτοι τὸ περὶ τοῦ τρόπου τῆς παραδοχῆς τῶν εἰς τὴν Ὀρθοδόξον προσερχομένων ἑτεροδόξων, ὡς καὶ τὸ τῆς σχέσεως τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ὡς γνωστὸν, ἐπὶ τοῦ πρώτου ζητήματος ἐπικρατεῖ τοῦτο μὲν ἀσυμφωνία μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, κυρίως Ἑλληνικῆς καὶ Ῥωσικῆς, τοῦτο δὲ ἀστάθεια καὶ ἀμφιταλάντευσις καὶ ἐν τῇ ἱστορικῇ διαμορφώσει τῆς πράξεως ἑκατέρας Ἐκκλησίας καὶ τῇ κυμαινόμενῃ χρήσει τῆς ἀκριβείας καὶ τῆς οικονομίας ὑπ' αὐτῶν. Παλαιότερον ἢ Βυζαντινῇ καὶ μεταβυζαντινῇ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἠκολούθησεν ἐν

ὑπὸ ἐπιτροπῶν, ὅπου ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν αἱ γνώμαι ὀλοκλήρων ἐπιτελείων θεολόγων». (B. Στεφανίδου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, Ἀθήναι 1948, σ. 560).

1. Βλέπ. μν. Πρακτικὰ τῆς Ἐπιτροπῆς, σ. 143/5,

τῷ ζητήματι τῆς παραδοχῆς τῶν προσιόντων αὐτῇ ἑτεροδόξων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὸ παράδειγμα καὶ τὴν πρᾶξιν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἧτις ἐδέχετο τοὺς ἐπιστρέφοντας εἰς αὐτὴν ἐκ τῶν αἵρέσεων καὶ σχισμάτων ἐπὶ τῇ βάσει εἰδικῶς πρὸς τοῦτο διατυπωθέντων ἱερῶν κανόνων, οἷον τῶν 8 καὶ 19 τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, 7 τῆς Β' Οἰκουμενικῆς, 95 τῆς Πενθέκτης, 46 καὶ 1, 68 τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, 7 καὶ 8 τῆς ἐν Λαοδικείᾳ καὶ 1, 5 καὶ 47 τοῦ Μ. Βασιλείου. Τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου πρᾶξιν τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας παριστᾷ ἄριστα ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δοσίθεος, γράφων πρὸς τὸν Μητροπολίτην Βελιγραδίου Μιχαὴλ κατὰ Μάτιον τοῦ ἔτους 1706: «Τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα θεωροῦνται κατὰ δύο τρόπους, κατὰ ἀκρίβειαν καὶ κατὰ οἰκονομίαν· καὶ ὅταν δὲν ἡμποροῦν νὰ γίνονται κατὰ ἀκρίβειαν, γίνονται κατὰ οἰκονομίαν». Ἰδίως διαπιστοῦται ἀστάθεια καὶ οὐχὶ αὐστηρὰ συνέπεια καὶ συμφωνία ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς οικονομίας, διὰ τὸν λόγον ὅτι αὕτη δὲν ὑπόκειται εἰς ὠρισμένους κανόνας καὶ περιορισμούς. Π.χ. ἡ μὲν Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, ἐκ λόγων εὐλόγων καὶ πρὸς μείζον καλὸν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐφήρμοξε μέχρι τοῦ ἔτους 1756 τὴν οἰκονομίαν ἐναντι τῶν ἑτεροδόξων, μετὰ ταῦτα δὲ τὴν ἀκρίβειαν, ἐνῶ ἀντιθέτως ἡ Ῥωσικὴ Ἐκκλησία, ὁμοίως ἐκ τοπικῶν λόγων εὐλόγων, ἐφήρμοξε τὴν μὲν ἀκρίβειαν μέχρι τοῦ 1667 διὰ τοὺς Λατίνους καὶ μέχρι τοῦ 1718 διὰ τοὺς Διαμαρτυρομένους, μετὰ ταῦτα δὲ τὴν οἰκονομίαν ἐναντι τῶν προσιόντων αὐτῇ Λατίνων καὶ Διαμαρτυρομένων. Πιστὴν εἰκόνα τῆς δημιουργηθείσης οὕτω καταστάσεως παρέχει τὸ ἀπὸ 26 Μαΐου 1875 Γράμμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἀθηνῶν.

Ἄλλ' ἐπέστη, νομίζομεν, ὁ καιρὸς, ἵνα διορθωθῇ ἡ ὑφισταμένη διαφωνία καὶ ἀμφιταλάντευσις ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ ζητήματι, τὸ ὅποion ὀρθῶς ἔχει συγκαταριθμηθῆ μεταξὺ τῶν θεμάτων τῆς μελετωμένης Προσυνόδου, ὑπὸ τῆς ὁποίας δέον αὐθεντικῶς νὰ ρυθμισθῇ διὰ τοῦ καθορισμοῦ ἐνιαίου καὶ ὁμοιομόρφου τρόπου παραδο-

1. Παρὰ **Κ. Δελικάνη**, Πατριαρχικὰ ἔγγραφα Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Κων/πολις 1905, τ. Γ' σελ. 684.

2. Περί οικονομίας γενικῶς βλέπ. **Α. Ἀλιβεζάτου**, Ἡ οἰκονομία κατὰ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1949.

3. Ἐννοεῖται ὅτι «ἡ διάφορος αὕτη πρᾶξις μεταξὺ ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν οὐδόπως αἶρει τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἡ διάφορος πρᾶξις τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν, ὡς πρὸς τὸ κύρος τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς ἱερωσύνης τῶν αἱρετικῶν, δὲν ἤρε τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας». (Δ. Μπαλάνου, Περί τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, ἐν «Ἐκκλησία» 17 (1939) 273).

4. Παρὰ **Μ. Θεοτοκῆ**, Νομολογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Κων/πολις 1897, σελ. 368)70. Βλέπ. πλεῖω εἰς **Πηδάλιον**, σχόλια ὑπὸ Ἀγαπίου καὶ Νικοδήμου, Ἀθήναι 1841, σ. 29 ἔξ.

χής υπό πασών των Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῶν προσερχομένων εἰς αὐτάς Ἑτεροδόξων (δηλ. ποιοὶ ἐξ αὐτῶν θὰ γίνωνται δεκτοὶ διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος, ποιοὶ διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ χρίσματος καὶ ποιοὶ μόνον διὰ λιβέλλου πίστεως), ὡς καὶ τῆς ἐγκρίσεως ἰδίας ἀρτίας ἐκκλησιαστικῆς Ἀκολουθίας δι' ἐκάστην ἑτεροδόξον Ἐκκλησίαν καὶ Ὁμολογίαν μετὰ πλήρους πίνακος τῶν ἀποκηρυκτέων ὑπὸ τῶν προσερχομένων ἑτεροδιδασκαλιῶν αὐτῆς¹. Ὡς γνωστόν, εἰς τὰς ἐλληνοφώνους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας δὲν εὐρίσκωμεν τοιαύτην ἐνιαίαν καὶ πλήρη καὶ ἐπίσημως ἐγκεκριμένην Ἀκολουθίαν παραδοχῆς τῶν Ἑτεροδόξων κεχωρισμένως, ἐξαιρέσει τῆς ὑπὸ τῆς ἐν Κων/πόλει Συνόδου τοῦ 1484 ἐκδοθείσης ἀτελοῦς τοιαύτης διὰ τοὺς Ῥωμαιοκαθολικοὺς², καὶ ὁμοίως ἔτι ἀτελεστέρας ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1932³, ἐνῶ τὸναντίον ἡ Ῥωσικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μεταγενεστέρως ἐξέδωκεν ἰδίαν Ἀκολουθίαν διὰ τοὺς Ῥωμαιοκαθολικοὺς, τοὺς Διαμαρτυρομένους (Λουθηρανούς καὶ Καλβινιστὰς) καὶ τοὺς Ἀρμένιους⁴. Ὁθεν εἶναι, νομιζόμεν, ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη, ὅπως, ἐπὶ τέλους, πραγματοποιηθῇ ἡ πρός 76ετίας ἐν τῷ μνημονευθέντι πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἀθηνῶν Πατριαρχικῶν Γράμματι ἐκφρασθεῖσα εὐχή, ὅπως «δυνηθῶσιν αἱ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι συνελθεῖν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ τότε γενήσεται ἡ ποθητὴ ἐπίσημος συνεννόησις καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, καθὼς καὶ περὶ ἄλλων»⁵, ἐφαρμοζομένης τῆς ὀρθοδόξου ἀρχῆς τῆς οἰκονομίας ὡς δεῖ, πρὸς οὓς δεῖ καὶ ἐν οἷς δεῖ, ἐξαιρουμένων βεβαίως τῶν δογμάτων, καθ' ὅσον «τότε τὰς οἰκονομίας ὁ ὀρθὸς λόγος μεταχειρίζεται, ὅτε τὸ δόγμα τῆς εὐσεβείας οὐδὲν παραβλάπτεται... μέχρις ἂν οὐδὲν καινοτομηθῶσιν τῶν τῆς Ἐκκλησίας δογμάτων...»⁶.

1. Πρβλ. καὶ *Ἰω. Καρμίρη*, Ὁρθοδοξία καὶ Προτεσταντισμός, Ἀθήναι 1937, σ. 263-4.

2. Ἀκολουθία, τυπωθεῖσα ὑπ' αὐτῆς τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Συνόδου, εἰς τοὺς ἐκ τῶν λατινικῶν αἰρέσεων ἐπιστρέφοντας τῇ Ὁρθοδόξῳ τε καὶ Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ δὴ καὶ τοῖς τρισὶν ἁγιωτάτοις Πατριάρχαις τῆς Ἀνατολῆς, Ἀλεξανδρείας, δηλονότι, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων. Ἐκδέδοται παρὰ *Δοσιθέου* Ἱεροσολύμων. Τόμος ἀγάπης, Ἰάσιον 1698, σ. 678 ἐξ., *Γ. Ράλλη-Μ. Ποτλῆ*, Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων, Ἀθήναι 1855, τ. Ε' σ. 143-147, *Μ. Γεδεών*, Κανονικαὶ Διατάξεις, Κων/πολις 1889, τ. Β' σ. 65-69. Γαλλικὴ μετάφρασις αὐτῆς ὑπὸ *Ε. Ρετίτ*, ἐν «*Echos d' Orient*» 2 (1899) 129-131.

3. Ἱεραὶ Ἀκολουθίαι... ἐκδίδονται ἐγκρίσει τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήναι 1932, σ. 23-25.

4. A. Maltzew, Ritus der Vereinigung mit der Orthodoxen Kirche, Berlin 1897, σ. 40-94. *Τοῦ αὐτοῦ*, Die Sacramente der Orthodox-Katholischen Kirche des Morgenlandes, Berlin 1898, σ. 128-172.

5. *Μ. Θεοτόκω*, μν. ε. σ. 370.

6. *Ἐβλογίου Ἀλεξανδρείας*, Σηλησιεύτικὸς λόγος, παρὰ Φωτίῳ, Μυριόβιβλος 227. Migne P.G. 103, 953, 956.

Τὸ δεύτερον ζήτημα, οὐτινος τὴν ἀναγραφὴν εἰς τὸν κατάλογον τῶν θεμάτων τῆς Προσυνόδου προτείνωμεν, εἶναι τὸ τῆς σχέσεως τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν. Τὸ ἐν λόγῳ Συμβούλιον, ἰδρυθὲν ἐπίσημως ἐν ἔτει 1948 ὑπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Συνεδρίου τοῦ Amsterdam, δὲν ἦτο φυσικῶς δυνατόν ν' ἀπασχολήσῃ τὴν συντάξασαν τὸν κατάλογον τῶν θεμάτων τῆς Προσυνόδου διορθόδοξον προκαταρκτικὴν αὐτῆς Ἐπιτροπὴν τοῦ 1930. Ἀτυχῶς, ὅπως ἐν σχέσει πρὸς τὸν τρόπον τῆς παραδοχῆς τῶν Ἑτεροδόξων, οὕτω καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν δὲν ὑπάρχει συμφωνία μεταξὺ τῶν αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καθ' ὅσον τὸ μὲν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μετέχουσιν ἐνεργῶς αὐτοῦ, ἄλλαι δὲ Ἐκκλησίαι ἔχουσι δηλώσει ἀπλήν τινα συμμετοχὴν, χωρὶς ὅμως νὰ ἐκπροσωπῶνται ἐνεργῶς ἐν αὐτῷ, ἐνῶ τὸναντίον αἱ Σλαβικαὶ Ἐκκλησίαι ἐν τῷ ἐν Μόσχᾳ συνεδρίῳ αὐτῶν τοῦ 1948 ἀπέκρουσαν πᾶσαν συμμετοχὴν εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον¹. Αὐτονόητον ὅτι ἡ ἀσυμφωνία αὕτη πρέπει νὰ ἀρθῇ ἐν τῇ Πανορθοδόξῳ Προσυνόδῳ, ἥτις ὀφείλει, μετὰ βαθεῖαν μελέτην τοῦ ὅλου θέματος ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου, νὰ χαράξῃ ἐνιαίαν γραμμὴν καὶ στάσιν ἔναντι τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου, ὑποχρεωτικὴν δι' ὅλας τὰς αὐτοκεφάλους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, καθορίζουσα τὰς προϋποθέσεις καὶ τοὺς ὅρους καὶ τὸν βαθμὸν τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὸ ἐν λόγῳ Συμβούλιον καὶ τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν τῶν Ἐκκλησιῶν καθόλου. Δὲν θέλωμεν ἐπεκταθῆ ἔνταυθα περισσότερο ἐπὶ τοῦ σοβαρωτάτου τούτου ζητήματος, τοσοῦτω μᾶλλον ὅσω τὰς ἐπ' αὐτοῦ ἀντιλήψεις ἡμῶν ἔσχομεν τὴν εὐκαιρίαν ἐπανειλημμένως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη νὰ ἐκθέσωμεν γραπτῶς² τε καὶ προφορικῶς, ἀλλ' ἀπλῶς περιοριζόμεθα νὰ ὑποδείξωμεν, ὅπως καὶ τὸ θέμα τοῦτο περιληφθῇ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Προσυνόδου καὶ ἐρευνηθῇ ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν μελετῶν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι ἤδη μίᾳ μεγάλῃ πραγματικότητι, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ παρίδῃ ἡ Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία, ὡς οὐδ' αὕτη ἡ Ῥωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἠδυνήθη νὰ παρίδῃ αὐτήν.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

1. Βλέπ. Dokumente der Orthodoxen Kirchen zur ökumenischen Frage. Heft I. Die Moskauer Orthodoxe Konferenz vom Juli 1948, Witten 1949, σ. 39 ἐξ.

2. Βλέπ. *Ἰω. Καρμίρη*, Ἡ Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία καὶ αἱ σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὰς Ἑτεροδόξους Ἐκκλησίας καὶ τὴν «Κοινωνίαν τῶν Ἐκκλησιῶν», Ἀθήναι 1949, σ. 36-54. «Ἐκκλησία» 26(1949)222)7.

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΛΛΑΣ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΙ ΑΙ ΕΥΘΥΝΑΙ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΟΝ

Β'

Τὴν ἐντεῦθεν προκύπτουσαν εὐθύνην διὰ τὴν διατήρησιν καὶ ἀξιοποίησιν, ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Χριστιανικῆς Οἰκουμένης, δυνάμεθα καὶ ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῆς Ἱστορίας νὰ ἀντιληφθῶμεν σαφέστερον καὶ πληρέστερον, ἐφ' ὅσον ἔργον τῆς Ἱστορικῆς διδασκαλίας δὲν εἶναι μόνον ἡ ξηρὰ ἀναδίφησις τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ καὶ ἡ ζωντανὴ αὐτοῦ ἀναπαράστασις καὶ ἡ μετὰ τῆς συγχρόνου ζωῆς σύνδεσις, διότι ἱστορία καὶ ζωὴ πρέπει νὰ συνδέωνται καὶ νὰ καθίστανται ὁδηγοὶ διὰ τὸ μέλλον τῶν λαῶν. Ἀλλὰ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἀναγκαίως περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προσφάτου ἐξελέξεως ἀκριβῆς γνωριμία τοῦ παρόντος, διότι αὕτη συμβάλλεται εἰς τὴν κατανόησιν τῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους σήμερον καὶ συνειδητοποιεῖ τὰς εὐθύναις μας ἔναντι τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος. Μὲ ψύχραιμον λοιπὸν σκέψιν ἂς στρέψωμεν τὴν προσοχὴν μας πρὸς τὸ ἄμεσον παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν τῆς Χριστιανικῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν ἐθεμελίωσεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, διὰ νὰ ἴδωμεν ποία εἶναι ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ Ἀνατολικῷ Χριστιανισμῷ τοῦ παρόντος.

Συνεπεία τῆς ἐξελέξεως τοῦ ΙΗ' καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος εἰς τὰ πνευματικὰ κέντρα τῆς Ὀρθοδοξίας προσετέθη ἐν ἀκόμῃ, αἱ Ἀθῆναι, αἱ ὁποῖαι ἐντὸς βραχέως χρόνου, δι' ἰκανῆς καὶ ἐλευθέρως πνευματικῆς ἐργασίας, ἀπέβησαν διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ὀρθοδοξίαν τὸ β' σπουδαίον, καὶ παράλληλον πρὸς Κωνσταντινούπολιν, πνευματικὸν κέντρον. Τὰ γεγονότα τῶν 22 πρώτων ἐτῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος κατέστησαν τὰς Ἀθῆνας τὸ μοναδικόν, ἀτυχῶς, πνευματικὸν κέντρον τῆς Καθολικῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας, διότι ἡ πνευματικὴ ἐργασία τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπῆρξεν ἔργον ὀλιγίστων ἀνδρῶν καὶ δὲν ἔλαβεν τὴν ἀνάπτυξιν, ἡ ὁποία θὰ εἶχε μόνιμα ἀποτελέσματα. Αἱ φωτειναὶ ἐστίαί, αἵτινες ἐκεῖ διασώζονται, ἀναγκαίως δέον νὰ ἐνισχύωνται ἐκ τῆς ἐλευθέρως πατριδος. Αἱ πληῆσται ἄλλως τε πνευματικαὶ δυνάμεις συγκεντροῦνται εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔνεκα διαφόρων αἰτίων, αἵτινα δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἐξετασθοῦν. Διαπιστοῦμεν λοιπὸν μόνον τὸ γεγονός, ὅτι αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις τῆς Καθολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τὸ 1922 ἔξω τῆς Ἑλλάδος ἐμειώθησαν, ἐνῶ ἐν ἰκανῷ μέτρῳ αἱ θεολογικαὶ δυνάμεις ἐν Ἑλλάδι ἠξήθησαν ἀριθμητικῶς καὶ ἐβελτιώθησαν ποιοτικῶς.

Ἀλλὰ ἀκριβῶς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, καὶ ἔνεκα τῶν ἀνωτέρω γεγονότων, ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ἐπεκταθείσης μέχρι τῆς Θράκης ἐν μέρει, καὶ τῆς Κρήτης) ἐν τῷ Ἀνατολικῷ Χριστιανισμῷ ἀπέβη βαρυσήμαντος, διότι αἱ ὄλικαι καὶ πνευματικαὶ δυνάμεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ συνεκεντρώθησαν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἡ ὁποία κατέστη ἰκανὴ νὰ ἀνανεώη διαρκῶς ταύτας, ἐνῶ τὰ μὲν κέντρα τοῦ Ἀνατολικοῦ Αἰγαίου κατεστράφησαν, ἡ δὲ Κωνσταντινούπολις καὶ ἡ Χάλκη, ὡς ὀρθόδοξα κέντρα, συγκεντροῦνται

τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν Ἑλλήνων, μετὰ μεγίστων καὶ ἐνίοτε καὶ ἀνυπερβλήτων δυσχερειῶν δύνανται νὰ ἀνανεώσουν τὰς πνευματικὰς τῶν δυνάμεις.

Ἀλλ' ἡ πολλαπλῆ σημασία τῶν γεγονότων τοῦ παρόντος αἰῶνος δὲν ἐξαντλεῖται διὰ τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων, διότι μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν Ρωσίᾳ καὶ τὴν κατάπτωσιν τῆς Ρωσικῆς Θεολογίας—τὸ ἔργον τοῦ ἐν Παρισίοις Ὀρθοδόξου Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἐν τῷ παρόντι—ἡ Ἑλληνικὴ Θεολογία, ἡ φέρουσα ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐπιστημονικὸν χαρακτήρα, συνεκέντρωσε τὴν προσοχὴν τοῦτο μὲν τῶν Ὀρθοδόξων τῆς Βαλκανικῆς Ἐκκλησιᾶν, τοῦτο δὲ τῆς Δύσεως. Κατ' ἀκολουθίαν τοῦτο ἡ Ὀρθόδοξος Θεολογία τῶν Βαλκανικῶν λαῶν ἐδέχτο ἐπιδράσεις ἐξ Ἀθηνῶν, σπανίως δὲ συνέβη τὸ ἀντίθετον. Τὸ σιδηροῦν παραπέτασμα ὅμως, ὅπερ περιβάλλει νῦν τὰς χώρας ταύτας, ἔθεσεν εἰς τὰς Ἐκκλησίας καὶ τὴν Θεολογίαν αὐτῶν πέδας καὶ προβλήματα ἄλλης φύσεως, ὅστε ἡ πρόοδος τῶν καὶ ἡ συμβολὴ τῶν εἰς τὴν καθόλου Ὀρθόδοξον Θεολογίαν σχεδὸν ἐξημεδενίσθη.

Ἐὰν ἀποβλέψωμεν νῦν πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἐξέλιξιν τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας ἐν Ἑλλάδι, τὴν ὁποίαν ἐχαρακτηρίσαμεν ἤδη ὡς ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν—ὀρθῶς καὶ καλῶς θεραπευομένη ἐν τῷ κύκλῳ τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ ἀπὸ τοῦ 1945 κυρίως ἐν Θεσσαλονίκῃ—θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι αὕτη καθώρισεν: 1ον) μὲν τοὺς σκοποὺς τῆς ἀποστολῆς τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς διερμηνέως τῆς ἀποκαλυμμένης ἀληθείας τῆς περιοχουμένης ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ καὶ τῇ Ἱερᾷ Παράδοσει, ἣτις φέρει δυνάμικόν καὶ οὐχὶ στατικὸν χαρακτήρα· 2) δὲ τὸ πνεῦμα ὅπερ ὀφείλει νὰ διέπῃ τὸ ἐπιστημονικὸν τῆς ἐργον. Συνδυάζουσα τὴν ἀθθεντιάν μετὰ τῆς ἐλευθερίας (τοῦτο εἶναι γνησίως Παύλειον πνεῦμα) ἀποβαίνει βαθμιαίως ἡ Ἑλληνικὴ Θεολογία ἡ αὐτοσυνειδησίς τῆς Ἐκκλησίας. Λαβοῦσα δὲ συνειδησὴν ἡ Θεολογία τῆς ἀξίας τῶν πνευματικῶν θησαυρῶν τῆς Πατερικῆς σκέψεως, τῆς ἐποχῆς τῆς ἀκμῆς, καὶ τῶν τάσεων αὐτῶν, ὡς καὶ τῆς ἀνάγκης, ὅπως οἱ ἐν λόγῳ θησαυροὶ ἀποτελέσουν πηγὴν ἐμπνεύσεως καὶ περαιτέρω ἀναπτύξεως, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συγχρόνου καὶ σκέψεως καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς Καθολικῆς Ὀρθοδοξίας, ἐπιζητεῖ νὰ εἰσδύσῃ ὀλονὲν βαθύτερον εἰς τὴν οὐσίαν τῆς Καθολικῆς Ὀρθοδοξίας, ὡς ἄμεσου συνεχείας τοῦ Ἀρχικοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς Ἀρχαίας Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ περαιτέρω ἐπέκτασις τῆς μορφώσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οὐ μόνον θέλει συντελέσει εἰς τὴν ἀναζωογόνησιν τῆς γονιμότητος καὶ μεθοδικότητος τῆς σκέψεως, ἣτις χαρακτηρίζει τὴν ἐποχὴν τῆς ἀκμῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τὴν κράτυνσιν τοῦ πνεύματος τῆς αὐτοτελείας τῆς Ἐκκλησίας, ὡς πνευματικοῦ Ὄργανισμοῦ, ἔναντι τῆς Πολιτείας.

Ἡ κατανόησις καὶ πραγματοποιήσις τῆς, παραλλήλου πρὸς τὴν ἐθνικὴν, οἰκουμενικῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας θ' ἀποτελέσῃ ἐν ἐπὶ πλέον βῆμα ἀναγκαῖον διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ ἐργον τῆς Ἐκκλη-

σίας, ἡ ὁποία δὲν εἶναι μόνον ἡ Ἐθνικὴ κιβωτὸς ἢ διασώζουσα τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων εἰς ἐνιαίαν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Παύλου μὲ τὴν οἰκουμενικὴν ἀποστολήν. Τὸ βαρυσήμαντον τοῦτο ἔργον ἀπαιτεῖ καταβολὴν ἑξαιρετικῶν προσπαθειῶν, ἐπειδὴ ὁ Χριστιανισμὸς, ὡς ἡ ἀλήθεια, ἢ ἄλλως, ὡς ἡ Θρησκεία, εἶναι ἡ πνευματικωτάτη τῶν Θρησκειῶν, διὸ καὶ ἀπαιτεῖ νὰ διατηρῆται σταθερῶς συνειδητὴ ἢ διάκρισις τῶν ἐν αὐτῇ ἀμεταβλήτων ἀληθειῶν, πού συγκροτοῦν τὰ ὀλίγα κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς οὐσίας του (αὐτὸ τὸ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ διὰ τοῦ Χριστοῦ ἐπικαλυφθὲν ὑπεριστορικὸν εἶναι), καὶ τῶν πολλῶν καὶ μεταβλητῶν καὶ παροδικῶν. Ἀναμφιβόλως δὲ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία (ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔρχεται διὰ τοὺς προεκτεθέντας λόγους πρώτη) καὶ ἡ Θεολογία ὡς ἐκ παραδόσεως καὶ τάσεων Καθολικῆ, κέκληται κυρίως αὐτὴ νὰ διαδροματίσῃ σπουδαιότατον πρόσωπον ἐν τῷ Ἀνατολικῷ Χριστιανισμῷ. Ἡ 1900ῃ ἀμφιετηρὶς ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τοῦ Παύλου ἔρχεται νὰ μᾶς ὑπενθυμίσῃ, ὅτι τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Θεολογίας τότε δύνανται ν' ἀποβῇ γόνιμον, ὅταν ἡ ἀνάγκη ἐμβαθύνσεως εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ διὰ τοῦ Παύλου καταστῇ κοινὴ καὶ εὐρεῖα συνείδησις.

Τοῦτο θὰ ἐπιτευχθῇ μόνον ὅταν ἡ εὐρύτης τῆς μορφώσεως ἀκολουθῆται καὶ ἀπὸ τὴν διὰ τῆς Θεολογίας καὶ τῆς θεολογούσης Ἐκκλησίας ἀποκάθαρσιν καὶ ἀνύψωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ ἀληθὴς Παῦλος πρέπει νὰ γίνῃ κτῆμα τοῦ λαοῦ. Διαπιστοῦντες δὲ νῦν ὅτι ἡ Θεολογία, παρὰ τὰς ἀντιξοότητες καὶ τὰς ὀλίγας δυνάμεις, ὡς διαθέτει, κυριαρχεῖται εἰς τὰς κυρίας γραμμὰς ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Παύλου, ὡς διερμηνέως τῆς Μιᾶς Ἐκκλησίας, προσθέτομεν ὅτι ὁ ἔορτασμός τοῦ μεγίστου τῶν Ἀποστόλων ὡς ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς πρώτης μεμαρτυρημένως ἀποστολικῆς ἐπὶ Ἑθροπαϊκοῦ ἐδάφους, δὲν δύναται ν' ἀποτελέσῃ ἀπλῶς ἐπιτέλεσιν φόρου τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Ἀπόστολον τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἀφορμὴν σκέψεων περὶ τῆς βαρείας εὐθύνης τῆς Ἐκκλησίας ἐκεῖνης, ἣτις ἔχει τὴν ὑψίστην τιμὴν νὰ εἶναι πνευματικὴ του θυγάτηρ. Ἡ μεγίστη δὲ αὐτῆς εὐθύνη προκύπτει καὶ ἀπὸ τὴν θέσιν, ἣν ἡ Ἱστορικὴ ἐξέλιξις ἔδωκεν εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἑλλάδα τοῦ Παύλου τοῦ 1951.

* * *

Τὰ γεγονότα λοιπὸν τῶν δύο παγκοσμίων πολέμων ἔφεραν τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ σημεῖον ὥστε νὰ καταστοῦν κατὰ τὰς ἡμέρας μας αἱ μόναι ἐλευθέραι πνευματικαὶ ἐστίαί τῆς Καθολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἰς τὰς ὁποίας θεραπεύεται ἐλευθέρως, ἐν ἐπιστημονικῷ καὶ ἐκκλησιαστικῷ πνεύματι, ἡ χριστιανικὴ σκέψις καὶ ἀσκεῖται ἡ Χριστιανικὴ πράξις, διὰ νὰ ἐπουλώσῃ τὰς πληγὰς τῆς ὑπερτάτης ἐθνικῆς δοκιμασίας τῶν ἡμερῶν μας. Καὶ ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἡ Ἐκκλησία ἐπετέλεσεν ἐν ἱκανῷ μέτρῳ, τὸ καθήκόν της (1940—5).

Τὰ ἐμπόδια, ἀτινα προβάλλονται εἰς τὸ ἔργον

τοῦτο εἶναι φυσικά, διότι, καθ' ἣν ὥραν τὰ πάντα τίθενται ἐν κινδύνῳ, ὁ χώρος τῆς ἐλευθέρως πνευματικῆς ἀναπτύξεως εἶναι μικρός. Ὑπὸ τὰ ὄπλα σιγῶσιν αἱ Μοῦσαι, ἔλεγον οἱ Λατίνοι.

Παρὰ ταῦτα εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ συγκεντρώσωμεν τὴν σκέψιν μας καὶ νὰ συνεχίσωμεν τὴν ἐργασίαν ἐμβαθύνοντες εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Παύλου, διότι ἐλπίζομεν εἰς τὴν νίκην τῆς χριστιανικῆς πίστεως κατὰ τῶν ἀντιθέων δυνάμεων, εἰς τὴν πνευματικὴν κληρονομίαν τοῦ παρελθόντος, ἐξ ἧς θὰ ἐξαγάγωμεν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ παρόντι, τὰς κυρίας ἐπιδιώξεις μας ἐν τῷ μέλλοντι.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς πραγματείας τινὰς ἐδείξαμεν πῶς ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία καθόλου ἠδυνήθη κατὰ τὰς διαφορὰς ἱστορικὰς νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἱστορικὴν αὐτῆς ἀποστολήν ὡς ὄργανισμός ζῶν ἐν τῇ ἱστορικῇ ταύτῃ περιοχῇ, ἐν ἣ συναντῶνται δύο πνευματικοὶ κόσμοι, ὁ Ἀνατολικὸς καὶ ὁ Δυτικὸς, καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἀποτελεῖ ἐφαρμογὴν τοῦ Παυλείου πνεύματος. Ἐσημειώσαμεν δὲ ἀκόμη, ὅτι ἡμεῖς, τὰ πνευματικὰ αὐτῆς τέκνα, πιστεύομεν ὅτι αὐτὴ δὲν εἶναι μόνον ἡ ἐθνικὴ κιβωτὸς, ἢ διασώσασα καὶ ἐνοῦσα τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων εἰς ἐνιαίαν καὶ ἰσχυρὰν πνευματικὴν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ ἡ Καθολικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μὲ τὴν οἰκουμενικὴν ἀποστολήν. Πιστεύομεν δὲ ἀκόμη, ὅτι δὲν ἔμπορεῖ νὰ λησμονηθῇ ἡ οἰκουμενικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ κατ' αὐτὰς τὰς πλέον σκοτεινὰς ὥρας, καθ' ἃς μετέχει μὲ τὸν νοῦν, τὴν καρδίαν καὶ μὲ τὸ αἷμα τῶν λειτουργιῶν της, τῶν δοκιμασιῶν τοῦ Ἐθνους.

Ἀναμφιβόλως τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς οἰκουμενικῆς καὶ ἐθνικῆς κληρονομίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας βαρύνει τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν Θεολογίαν αὐτῆς, ἀφοῦ τὰ γεγονότα ἔφεραν τὴν Ἑλλάδα ὡς τὴν κυρίως ἐλευθέραν ἐστίαν τῆς Καθολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Δὲν θὰ ἦτο δὲ σφάλμα ἐὰν ἐλέγετο, ὅτι τόσον αἱ μὴ Ἑλληνικαὶ Ἐκκλησίαι—πλὴν πιθανῶς τῆς Σερβικῆς—αἱ γεννηθεῖσαι κατὰ τὸν προηγούμενον αἰῶνα τῶν ἐθνικοτήτων—ὅσον καὶ ἡ Ρωσικὴ, παρὰ τὴν ἐν αὐτῇ ἀνάπτουσιν τῆς Θεολογικῆς ἐπιστήμης, συνεπειὰ τῶν γεγονότων, εἶναι, καὶ πρὸ τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος περισσότερον τοῦ δέοντος, ἐθνικαὶ Ἐκκλησίαι. Τούναντίον ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, ἡ λαβοῦσα τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ὡς Καθολικὴ Ἐκκλησία, ἔχει τὴν μακροτέραν παράδοσιν ἐκπληρώσεως τῆς διττῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας, τῆς οἰκουμενικῆς—πνευματικῆς καὶ τῆς ἐθνικολαϊκῆς. Ἐνεκα τούτου ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τοῦ παρόντος μάλιστα ὡς ἡ Ἐκκλησία τοῦ Παύλου ὑπέχει μεγάλην εὐθύνην διὰ τὸ μέλλον τῆς Καθολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν μεγάλην ταύτην ἀποστολήν—οἰκουμενικὴν καὶ ἐθνικὴν—εἶναι ἀνάγκη νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰς πνευματικὰς δυνάμεις της διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν πνευματικὴν θέσιν ὅχι μόνον αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὡς κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας, καὶ τῶν ἄλλων Πατριαρχείων καὶ αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΤΟΠΟΣ ΤΟΥ ΒΩΜΟΥ ΤΟΥ ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΘΕΟΥ

Τὸ Φάληρον, ὅπερ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀπετέλει ἓνα τῶν 12 δήμων περίξ τῶν βραδύτερον συνοικισθεισῶν Ἀθηνῶν, δὲν ἐξετείνετο ἄλλοτε πέραν τῆς μικρᾶς χερσονήσου, εἰς τὴν προεξοχὴν τῆς ὁποίας εὐρίσκεται τὸ εἰς ἀθλίαν κατάστασιν σήμερον διατελοῦν ἐκκλησιδίου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ἀιγιαλοῦ. Ἐξετείνετο τοῦναντίον εἰς γόνιμον καὶ καρποφόρον πεδιάδα, ἧτις ἀπὸ αἰῶνων ἔλαβε τὸ ὄνομα Βουρολοπαίου. Ἡ χερσόνησος ἐκείνη καὶ ὁ παρ' αὐτὴν ὄρμος ἐχρησίμευαν ὡς ὁ κύριος λιμὴν τῶν Ἀθηνῶν. Ἐκεῖθεν ἀπέπλευσεν ὁ Θησεὺς ὅπως σώσῃ τοὺς Ἀθηναίους παῖδας ἀπὸ τὸν Μινώταυρον τῆς Κρήτης. Ἀπὸ τὸ Φάληρον ὁ Ἀθηναϊκὸς στόλος συγκείμενος ἀπὸ 50 πλοία ὑπὸ τὸν Μενεσθέα ἀπῆρε διὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Τροάδος. Ἡ Κωλιάς ἄκρα, ἐπὶ τῆς ὁποίας, κατόπιν τρικυμίας, μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμίνας, ἐθραύσθη ὁ Περσικὸς στόλος τοῦ Ξέρξου (δικαιολογοῦσα οὕτω παλαιὸν χρῆσμον «Κωλιάδες γυναῖκες ἐρετμοῖσι φρύξουσι») ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἢ ἀπέναντι τῆς ἀρχῆς τῆς ὁδοῦ Κρόνου ἄκρα, τὰ δὲ ἐρείπια, τὰ εὐρισκόμενα εἰς ᾧρον ἀρχαιολογικὸν ἐκεῖ, φαίνεται ὅτι ἦσαν τὰ τοῦ ναοῦ τῆς Δήμητρος ἢ τῆς Ἀφροδίτης Γενετυλλίδος. Τέλος, εἰς τὸ Φάληρον ἐγεννήθη Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς (350—282 π. Χ.), ὁ ἔξοχος πολιτευτὴς, οἰκονομολόγος, νομομαθὴς καὶ συγγραφεὺς, ὅστις μὲ τὴν νουεχὴ διοικήσιν του εἶχεν ἀναβιβάσει τὰ ἐτήσια ἔσοδα τῆς πόλεως Ἀθηνῶν εἰς 1200 τάλαντα, δηλαδὴ 72 ἑκατομμύρια χρυσῶν δραχμῶν περίπου, καὶ τὴν ἐπρόκισε μὲ γενναῖον ἀποθεματικόν, ἐξωραϊζῶν συνάμα τὴν πόλιν μὲ θαυμάσια οἰκοδομήματα.

Τὸ ἐν τῇ ρηθείᾳ χερσονήσῳ περιλαμβανόμενον τμήμα τοῦ Φαλήρου ἐκαλεῖτο κατὰ τὸν Μεσαίωνα

μέχρις οὗ ὁ Θεὸς εὐδοκῆσῃ νὰ ἐλευθερώσῃ τὰς ἀδελφὰς Ἐκκλησίας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀνατολῆς, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ καταστοῦν ἱκαναὶ νὰ διατηροῦν τὴν ἀναγκαίαν ἰσορροπίαν μεταξὺ ἐθνικῶν καὶ ὑπερέθνικῶν τάσεων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι καὶ ὀφείλει νὰ παραμελῇ οἰκουμενικὴ πνευματικὴ δύναμις, ἱκανὴ ν' ἀναζωογονήσῃ καὶ ἀνυψώσῃ ἠθικῶς τὴν ἀπομακρυνθεισάν ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον ἀνθρωπότητα. Ἐν τούτῳ δὲ τὸ μέγα Ἰωβηλαῖον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἰδρυθείσης καὶ στηριχθείσης ὑπὸ τοῦ Παύλου, ἀποτελεῖ τὴν ἀρίστην ὑπόμνησιν περὶ τῶν εὐθυνῶν τῆς καὶ σπουδαίαν ὄθησιν διὰ τὸ πραιτέρω ἔργον τῆς «Χριστιανικῆς Ἑλλάδος τοῦ Παύλου» καὶ τῆς τῆς Θεολογίας αὐτῆς.

Ἰούνιος 1951

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Ι. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

Τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Γεν. Ἐκκλ. Ἱστορίας
ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν

«Τρεῖς Πύργοι», καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐτηρήθη καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων (Οὔτε—πουργάς), ὅπως ἐξηκριβῶσα ἐκ τουρκικῶν ἐγγράφων τοῦ 1783. Ἦτο ὄχυρωμα τριγωνικόν, προστατευόμενον ἀπὸ τρεῖς πύργους, πὺν ὑφίσταντο μέχρι πρὸ ἐνὸς μόλις αἰῶνος ἀνεγνώρισα τὰ ὑπόβαθρά των εἰς τὴν περιοχὴν κάποιου Ξεροταγάρου. Ἦσαν σταθμοὶ σκοπιωροῖ, ἀπὸ τοὺς ὁποίους φρουροὶ ἐδίδαν τὸ σῆμα συναγεμῶν εἰς τὰς Ἀθήνας, μόλις διέκριναν πειρατὰς ἐπερχομένους. Ἐπὶ τόπου κεῖνται ἀνάγλυφα καὶ κιονόκρανα.

Ἀπὸ τοὺς Τρεῖς Πύργους τούτους ἤρχιζεν ἢ ἀπὸ Φαλήρου εἰς Ἀθήνας διὰ τοῦ Βουρολοπαίου βάλουσα ὁδός. Κατῶρθωσα νὰ τὴν ἀνιχνεύσω καὶ τὴν ἀκολούθησω μέχρι τῆς ἐπὶ τοῦ Ἰλισσοῦ διαβάσεως τῆς τὸ λιθόστρωτόν της ἐσφῆξετο μέχρι πρὸ τινῶν ἐτῶν δεξιᾶ τῆς γεφύρας τοῦ Ἰλισσοῦ, ὅταν κατήχητό τις τὴν Λεωφόρον Συγγροῦ.

Ἐδῶ θὰ κάμω μίαν παρέκβασιν. Ὅταν ὁ ἠλεκτρικὸς σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν—Πειραιῶς ἠθέλησε νὰ ἐκμεταλλεῦθῃ τὴν ἐμπροσθεν τῆς περιοχῆς, ἐνθα τὸ μνημεῖον τοῦ Καραϊσκάκη, παράλιον θέσιν, τὴν ὠνόμασε «Νέον Φάληρον». Τότε ὅμως ἀνόητοι σχολαστικοὶ ἐνόμισαν ὅτι ἔπρεπε πρὸς διάκρισιν νὰ κολλήσων εἰς τὸ Φάληρον, τὸ κυρίως Φάληρον, τὴν λέξιν «Παλαιόν» καὶ νὰ τὸ ἐκχυδαίσουν εἰς «ΠαλιοΦάληρον», καὶ κάποιος ἀγράμματος χυδαίστης τοῦ Τουρισμοῦ ἐτόλμησε νὰ τὸ τυπώσῃ ἐπὶ καὶ Γαλλιστί καὶ Ἀγγλιστί. Μήπως ἐπειδὴ ἰδρύθη Νέα Σμύρνη, καλεῖται ἢ ἀλησμόνητος Σμύρνη «παλιοΣμύρνη»; Ἡ λέγομεν παλιο Ὑδρόκη, παλιο Ζηλανδία, παλιο Βυζάντιον, παλιο Χαλκιδών, παλιο Κηφισιά, διότι ἔπαρχον Νέα Ὑδρόκη, Νέα Ζηλανδία, Νέον Βυζάντιον, Νέα Χαλκιδών, Νέα Κηφισσία; Εἶναι χυδαία καὶ ἀνόητος ἐκφρασις αὐτὸ τὸ «παλιο», πὺν πρέπει νὰ λείψῃ καὶ νὰ μείνῃ τὸ Φάληρον Φάληρον, ἀδιάφορον ἂν ἐπλάσαν τώρα καὶ Μεσαίον! Ἄλλη ἀνοησία αὐτὴ!

Αὐτὴ λοιπὸν ἦτο ἢ ἀπὸ Φαλήρου, καὶ μάλιστα ἀπὸ τῶν Τριῶν Πύργων, εἰς Ἀθήνας ὁδός, καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν ἀναχώρησεν ἐκ Βερροίας εἰς Θεσσαλονίκην καὶ κατῆλθε διὰ θαλάσσης εἰς Ἀθήνας, ἀπεβιβάσθη εἰς τοὺς Τρεῖς Πύργους καὶ ἠκολούθησε τὴν ἡσυχον ταύτην καὶ εἰρηγικὴν ὁδὸν ἀντὶ τῆς ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας πολυθορύβου καὶ πολυανθρώπου. Καὶ οὕτω διερχόμενος, ὅπως λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκάς εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, δηλαδὴ ἐνῶ διβρίαιεν, ἐνῶ ἐπερνοῦσεν, ἤρε καθ' ὁδὸν καὶ τὸν βωμὸν τοῦ ἀγνωστοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ἀνέφερεν εἰς τὴν ἀξιωματικόν ὁμιλίαν του ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ὑπάρχει πράγματι σελὶς τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν, ἀποτελοῦσα σπουδαῖον σταθμὸν τοῦ βίου τῆς Αἰωνίας ταύτης Πόλεως, εἶναι ἢ ἀφίξις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς Ἀθήνας καὶ ἢ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Ἀρείου Πάγου δημηγορία του.

Γνώστης βαθύς τῶν Γραφῶν, ἀλλὰ μεμνημένος καὶ εἰς τοὺς θησαυροὺς τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας. Ἰσραηλίτης ἐκ γενετῆς, ἀλλὰ πολίτης Ρωμαῖος, Ἑλλην δὲ τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν μόρφωσιν, εὐφραδὴς, ἐνθουσιώδης καὶ πλήρης πίστεως, ὁ Παῦλος κατεῖχεν ἐξόχως τὸ τάλαντον τοῦ λόγου, χειριζόμενος αὐτὸν ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ, τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς παιδείσεως τοῦ συνομιλητοῦ του. Καὶ ἄλλην μὲν

γλώσσαν ἐτήρει ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Ἀγρίππαν καὶ τὸν Φήλικα καὶ τὸν Φῆστον, Ῥωμαίους βασιλεῖς καὶ διοικητὰς εἰδωλολάτρως, ἄλλην δὲ πρὸς τοὺς σκληροτραχήλους Ἑβραίους ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς.

Ὁ Παῦλος, ῥήτωρ, οὐδεμίαν ἡσθάνετο δυσχέριαν συνομιλῶν πρὸς οἰονδήποτε, ἔχων σκοπὸν τοῦ βίου του νὰ διδάξῃ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν. Ἄλλ' ἢ ἐν Ἀθήναις ἐμφάνισίς του καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου κήρυγμα του οὔτε ἡμποροῦν οὔτε πρέπει νὰ κριθοῦν ὡς τυχαῖον συμβεβηκός. Καὶ κατὰ τοὺς χρόνους ἔτι τοῦ Ἀποστόλου Παύλου αἱ Ἀθῆναι ἦσαν ἢ ὑπὸ τῆς λεπτῆς ἀριστοκρατίας καὶ ὑπ' αὐτῆς ἔτι τῆς παντοδυνάμου Ῥώμης ἐκζητουμένη καὶ προτιμωμένη πόλις, ἔμενεν ἢ μητρόπολις τοῦ ἀνεπτυγμένου ἀνθρωπίνου πνεύματος. Ἡ διαλεκτικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία ἦνθουν πάντοτε ἐκεῖ. Καὶ ὄχι μόνον οἱ Στωϊκοὶ καὶ οἱ Ἐπικουροὶ φιλόσοφοι, ἀλλ' ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι περὶ πολλοῦ ἐποιούντο τὴν καλλιπέειαν, καὶ θὰ ἦτο θρασὺ νὰ τολμήσῃ τις νὰ ὁμιλήσῃ πρὸ αὐτῶν, ἂν ἠγνοεῖ τοὺς κανόνας τῆς ῥητορικῆς, τῆς γραμματικῆς, τοῦ ὀρθοῦ λόγου.

Προσεκτικὰ, ἀθόρυβα, σιωπηλά, ὑπὸ ραγδαῖον σάλον ποικίλων ἐσωτερικῶν αἰσθημάτων, ὁ Παῦλος μὲ τοὺς συνοδοῦς του ἀποβιβάζεται νύκτα εἰς τὸ Φάληρον καὶ ἀνέροχεται ἀποστολικῶς εἰς Ἀθήνας. Ὅποτε καθ' ὄδον λευκὴ στήλη, εἰς σχῆμα βωμοῦ, μετρώς ὑψουμένου ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, ἀναστέλλει τὸ βῆμα καὶ τὸ ἔμφροντι βλέμμα τοῦ Παύλου. Πλησιάζει, σκύπτει, διαβάσει. Καὶ ἡ ὄψις του φλογίζεται ἀκαριαίως. Εἶναι βωμὸς ἀφιερωμένος **ἀγνώστῳ Θεῷ**. Ἀστραπὴ φωτίζει τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀποστόλου. Τὸ βλέμμα του ἐξακοντίζει λάμψεις, καὶ ἰσχυρὸς σπασμὸς διασεῖ τὸ σῶμά του. Οἱ μῦς τοῦ λιποσάρκου προσώπου του συσταλέντες πυκνόνουν τὰς οὐτίδας τοῦ εὐρέως μετώπου του. Ἀθροῖοι βαθεῖς στοχασμοί, ἐξορμήσαντες ἀθρόως ἀπὸ τὰς πτυχὰς τῆς διανοίας του ἐκδηλοῦνται εἰς τὴν ἐντονώτερον συνοφρωθεῖσαν μορφήν του, καὶ ὁ τέως ἀπαθὴς ἀνίσταται γεμᾶτος ἀπὸ ἐνδιαφέρον, καὶ ὁ τέως γοργὸς στέκεται ἐμπληκτος, ἐμπλήκτως μαρρωθεὶς εἰς τὸ ἔδαφος. Εἰς τὴν σοβαρότητα τῆς αὐστηρᾶς μορφῆς του ἀποτυπώνεται τώρα συγκίνησις ἰσχυρὰ κλονίζουσα τὸν ἐξωτερικὸν καὶ τὸν ἐνδόμυχον ἄνθρωπον. Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι θερησκευτικὸν τι μυστήριον, ἀκατάληπτον, ἀπόρητον, ἀπόκρυφον, ἱερὸν, λαλεῖ ἀποκαλυφθὲν σαφῶς εἰς τὸ πνεῦμά του. Οἱ συνοδοὶ του ἐκκλητικοὶ θεωροῦν τὸν ἐκπλαγέντα. Καὶ ὁ θεωρητικὸν, ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος, ὁ εἰς πᾶσαν ἐκκλησίαν ἢ ἐντύπωσιν ἀπρόσιτος, ὁ ἀτρομήτως ἀτενίζων οἰουδήποτε τρόμου εἰκόνα, τρέμει τώρα καὶ ἀκίνητος ψιθυρίζει κάτι, ἐμφορηθεὶς αἰφνιδίως θείας ἐπιφοιτήσεως, Διότι ἤρρεν αἴφνης εἰς τὴν ἀπὸ Φαλήρου εἰς Ἀθήνας ὄδον, ὅ,τι πούθενά ἄλλοῦ δὲν εἶχε συναντήσει. Εἶδεν ἐκεῖ, εἰς παραστάσιν ὀλικήν, τὸν ἰδεώδη **ἀγνωστον Θεὸν** λατρευόμενον εἰς δημόσιον βωμόν, τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ ὁποίου αὐτὸς κατηναλίσκετο λυόνων καὶ τηρόμενος εἰς μόχθους καὶ στερήσεις καὶ διωγμούς καὶ πικρίας. Μὲ τὸ βλέμμα προσηλωμένον ἀτενῶς εἰς τὸ μάρμαρον καὶ πλειότερον πρὸς τὰ γράμματα τοῦ ἀπο-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τὸ Πρωθιεραρχικὸν Μήνυμα.

Ἐπὶ τῇ 175ῃ ἐπετείῳ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀνεξαρτησίας, τῇ 4ῃ Ἰουλίου κ. ε., ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυρίδων ἀπηύθυνε τὸ κατωτέρω Μήνυμα, μεταδοθὲν καὶ διὰ τοῦ ραδιοφώνου:

«Ἡ 4ῃ Ἰουλίου εἶναι ἡ μεγάλη ἐπέτειος τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ ἡ ἀφειρητρία τῆς δημιουργίας τοῦ μεγαλυτέρου κράτους τῆς ὑψηλίου ἐν τῇ νεωτέρῃ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐν τῷ μέγα τοῦτο ἱστορικὸν δημιούργημα, ἔργον κυρίως τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τοῦ Οὐάσιγκτων, Ἄνταμ καὶ Τζέφφερσον μέχρι τῶν Ροῦσβελτ καὶ Τρούμαν, δὲν εἶναι μέγα μόνον διὰ τὴν γεωγραφικὴν του ἔκτασιν καὶ τὸν κατὰ πάντα ὑπεραντάρχει φυσικὸν καὶ βιομηχανικὸν πλοῦτόν του, ἀλλὰ καὶ διότι ἐδημιουργήθη πραγματικῶς ἐν ὄνοματι τοῦ Θεοῦ, καὶ ζῆ καὶ ὑφίσταται διὰ τῆς εὐλογίας τοῦ Κυρίου καὶ ἐν τῷ συνόλω ὑπάγχει ὡς μοναδικὴ σφραγὶς τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν τοῦ ἀφθρόως κηρυσσομένου καὶ ἀναπτυσσομένου ἐκαὶ θεῖου λόγου.

Ἐν τῷ Ἐθαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, παρεκτὸς τῶν καθαρῶς θερησκευτικῶν ἀληθειῶν καὶ δογμάτων, ἐδίδαξεν εἰς ἡμᾶς τὴν μεγάλην καὶ τόσον, δυσισχυρῶς, παραγωγίζομένην ἀλήθειαν περὶ τῆς ἀξίας τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ, συνεπῶς, τῆς ἀτομικῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου, ἀληθῶς δὲ εἰς οὐδεμίαν χώραν σήμερον, ὡς ἐν Ἀμερικῇ, παρατηρεῖται εἰς τόσον εὐρυτάτην κλίμακα ἢ ἐφαρμογῇ τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀπόλυτον ἀξίαν τῆς ἀτομικῆς ζωῆς.

Ἡ πλήρης χρησιμοποίησις θείων τῶν καλῶν στοιχείων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται ὁ ἀμερικανικὸς λαὸς, συντελεῖ ὥστε τὸ ἐπιπολαιῶς ἔξωθεν θεωρούμενον ὡς μωσαϊκὸν νὰ ἀποτελῇ συμπαγῆ ἐνότητα, συνδεομένη διὰ τοῦ ἀκατάλυτου δεσμοῦ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ κύριον στοιχεῖον τοῦ μεγαλείου τοῦ ἀμερικανικοῦ λαοῦ. Ἡ δὲ παρατήρησις, διὰ ὁλοκληρῶς ἢ τεραστία πνευματικῆ καὶ κοινωνικῆ ζωῆ τῆς χώρας βασιλείται εἰς τὴν ἐξ ἐλευθέρως προσφορᾶς συντήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς καὶ διὰ τῶν ἡμερῶν μας ἢ Ἀμερικῆ προσέφερον, ὅπως ἀσυμφεροντολογητῶς, τεραστίας θυσίας ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν ἀνωτέρων δικαίων κατὰ τῆς κτηνώδους βίας καὶ ὑποδουλώσεως τῶν λαῶν εἰς τὰ κατώτερα ἰδεώδη καὶ ἐλατῆρια, καὶ ὑπὲρ τῆς μεταπολιτικῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν χωρῶν, πείθει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν πλὴν κακῆς πίστεως διὰ ἢ Ἀμερικῆ εἶναι ἡ χώρα τῆς ἀληθινῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ἐθαγγέλιου τοῦ Χριστοῦ.

Ἐἴθε ὁ Κύριος νὰ εὐλογῇ τὸν μέγα λαὸν τῆς Ἀμερικῆς ἐπὶ προαγωγῇ αὐτοῦ εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν καὶ ὑποδειγματικῇ αὐτοῦ ἡγεσίᾳ ὅλων τῶν ἀληθῶς πεπολιτισμένων λαῶν,

καλυπτικοῦ βωμοῦ, δίδει ὁ Παῦλος τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἀκούει, ὅτι προσέχει εἰς κῆποιαν μυστηριώδη φωνήν, εἰς τὸ μυστήριον ἀπαντήσεως εἰς ἐρωτήσιν ποῦ ἢ ψυχὴ του ἀπηύθυνεν ἐκεῖ ὅπου διαρκῶς εἶναι ἐστραμμένη ἢ προσοχὴ του, καὶ ἡ πιστεύουσα καὶ ἀγρυπνοῦσα καρδία του προσεύχεται. Αὐτὸς λοιπόν, ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν, εἶναι προωρισμένος νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸ ἀνεξήγητον μυστήριον, ποῦ κατὰ ψυχικὴν ἀνάγκην εἶχεν ὑπαγορεύσει εἰς τοὺς πεφωτισμένους Ἀθηναίους τὴν ἔγερσιν βωμοῦ εἰς τὸν **ἀγνωστον Θεόν**, ἀλλ' ἢ σαφῆς κατανόησις τοῦ ὁποίου ἦτο δι' αὐτοὺς κεκρυμμένη.

(Συνεχίζεται)

ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΑΒΡ. ΧΟΥΔΑΒΕΡΔΟΓΛΟΥ

Ἐντιμολογιώτατος Ἄρχων Μέγας Δικαιοφύλαξ τοῦ Ἀγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

πρὸς πλήρη ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ἁγίου θελήματος τοῦ Θεοῦ».

Τὸ Πρωθυεραρχικὸν τοῦτο Μήνυμα, ἀπηχοῦν τὰ συναισθήματα καὶ τὰς διαθέσεις καὶ σύμπαντος τοῦ χριστιανισμοῦ πληρώματος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, τοῦτο μὲν ἐρμηνεύει τὸν βαθὺν τούτου θαυμασμόν πρὸς τὴν κραταιὰν τοῦ Νέου Κόσμου Δημοκρατίαν διὰ τὰς ἐν οὐτῷ μικρῷ χρόνῳ διαστήματι ἐπιτευχθείσης παρ' αὐτῆς γιγαντιαίας προόδου, καὶ τὴν πρὸς ταύτην ἐγγνωμοσύνην διὰ τὴν καὶ πρὸς τὴν μαρτυρικὴν μας χώραν γενναίωφρονα πρὸς ἀναστήλωσιν τῶν ἐρειπίων βοήθειαν, τοῦτο δὲ παρέχει πλείστον ὅσον ὠφελίμων σκέψεων ἀφορμὰς, καὶ διὰ τοὺς ἡμετέρους, ὡς πρὸς τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀξίαν, ἣν κέκτηται ἡ χριστιανικὴ πίστις διὰ τε τὰ ἄτομα καὶ τοὺς λαούς, διὰ καθίσταται βίωμα καὶ πρᾶξις. Εἶναι δ' ἐξαιρετικῶς ἐπίκαιρον καὶ διὰ τὸν Λαόν μας καὶ διὰ τὴν ἡγεσίαν του ἡ ἀρροσθὴ τὰ ἀπὸ τῆς σχετικῆς ὀλιγοχρονίου πείρας τῆς Ἀμερικῆς ἀπορρέοντα διδάγματα κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῆς περίοδον τῆς «ἀνασυγκροτήσεως», χάριν τῆς ὁποίας τόσον προθύμως ὁ Ἀμερικανικὸς Λαὸς προσφέρει ἐκ τῶν καρπῶν τῶν μύχθων του διὰ τὴν ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν, τὰς ὁποίας ἀφῆκεν εἰς τὸ αἰμοστάζον ἔτι σῶμα τῆς Ἑλλάδος ἡ διαρρέουσα δεκαετία τῶν συνεχῶν χάριν τῆς ἀξίας τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος καὶ ὑπὲρ τοῦ ἰδεώδους τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθέριας ἀγώνων καὶ θυσιῶν.

Ὅπισω πρὸς τοὺς Πατέρας.

Ἀπὸ 24—28 τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου πρόκειται νὰ συνέλθῃ ἐν Ὁξφόρδῃ διεθνὲς Συνέδριον Πατρολογικῶν σπουδῶν, κατὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἐξετασθῶν α) αἱ σημεριναὶ κατευθύνσεις τῶν σπουδῶν τούτων, β) αἱ πατρολογικαὶ ἐν συναφείᾳ πρὸς τὰς βιβλικὰς σπουδὰς, γ) αἱ σχέσεις τῶν πατρολογικῶν σπουδῶν πρὸς τὴν θεολογίαν καὶ δ) αἱ σχέσεις τῆς Πατρολογίας πρὸς τὴν Λειτουργικὴν. Ἐν τῷ προγράμματι προβλέπεται καὶ ἐκτέλεσις βυζαντινῶν ὕμνων, ἐρμηθέντος τοῦ γνωστοῦ ἐρευνητοῦ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς Welles. Εἶναι λυπηρὸν, βεβαίως, ὅτι ἐνεκεν οἰκονομικῶν λόγων δὲν θὰ ἀντιπροσωπευθῇ ἡ Ἑλληνικὴ θεολογία, ἃν καὶ προσεκλήθη. Εἶναι ὁμως λίαν παρήγορον καὶ διδακτικὸν τὸ γεγονός, ὅτι τοσαύτη σημασία ἀποδίδεται καὶ σήμερον εἰς τὰς Πατρολογικὰς σπουδὰς, ὥστε νὰ ἀποτελοῦν αὐταὶ ὑποκείμενον διεθνῶς Συνεδρίου. Δὲν ἀνυψώθη εἰς μάτην πρὸ 120 ἐτῶν ὑπὸ τῆς λεγομένης «Ὁξφορδιανῆς κινήσεως» τὸ σύνθημα «ὀπίσω πρὸς τοὺς Πατέρας». Ἡ Ὁρθόδοξος καί, πρὸ παντός, ἡ Ἑλληνικὴ θεολογία ἄς συναγάγῃ καὶ ἐντεῦθεν τὰ συμπεράσματά της.

Ὁ Μηθύμνης Διονύσιος (†)

Ὁ ἐκ Μυτιλήνης ἀγγελθεὶς θάνατος τοῦ Μητροπολίτου Μηθύμνης κυροῦ Διονυσίου ἐπῆλθε μετὰ μακρὰν καὶ δεινὴν νόσον, καθ' ἣς οὐδὲν ἴσχυσεν ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη.

Ὁ μεταστάς Ἱεράρχης, ἐκ Νισύρου τῶν Δωδεκανήσων καταγόμενος, μετὰ τὸ πέρασ τῶν ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ σπουδῶν προσελήφθη εἰς

τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Γραφείων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐπὶ μακρὸν δ' εἶτα διατελέσας Ἀρχιγραμματεὺς αὐτῆς προήχθη εἰς Μητροπολίτην Βρουλλῶν ἐπὶ Πατριάρχου Μελετίου, εἶτα δέ, μετὰ τὴν μικρασιατικὴν καταστροφὴν, μετέβη εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Μηθύμνης, τὸ ποίμνιον τῆς ὁποίας ἐφ' ἱκανὰ ἔτη θεοφιλῶς καὶ θεαρέτως ἐποίμανε, διακρινόμενος διὰ τὸ ταπεινὸν καὶ πρᾶον τοῦ χαρακτήρος καὶ διὰ τὸ εὐπροσῆγορον καὶ μετῆχον τοῦ ὕφους.

Κύριος ὁ Θεὸς ἀναπαύσαι τὴν ψυχὴν τοῦ ἐκδημησαντος Ἱεράρχου ἐν δικαίῳ σκηναίς.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Διὰ τὴν ἀπὸ τῆς 1 προσεχοῦς μηνὸς Ὀκτωβρίου ἀρχομένην 97ην συνοδικὴν περίοδον, ἀντὶ τῶν ἀποχωρούντων συνοδικῶν μελῶν, ἐκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου ὅπως μετάσχῃ τῶν συνοδικῶν ἐργασιῶν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Προκόπιος, Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Διονύσιος, Αἰτωλοακαρτίας κ. Ἱερόθεος, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνσταντῖνος, Νευροκοπίου κ. Ἀγαθάγγελος καὶ Σισανίου καὶ Σιατίστῃς κ. Ἰάκωβος.

Κατὰ τηλεγράφημα ἐκ Μυτιλήνης πρὸς τὸν Μακαρ. Πρόεδρον τῆς Ἱ. Συνόδου, τῇ 12 Ἰσταμένου ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ἐν τῷ Βοστανεῖῳ Νοσοκομείῳ Μυτιλήνης ὁ Μητροπολίτης Μηθύμνης κυρὸς Διονύσιος.

Διὰ Β. Δ. διωρίσθη εἰς τὴν κενὴν θέσιν Γραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου ὁ πανοσ. Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Θέμελης, τέως πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας.

Ἀποστολικὴ Διακονία. Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 8 τοῦ δημοσιευθέντος ἐν τῷ φύλλῳ 210)30-7-951 τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως Νόμου ὑπ' ἀριθ. 1882 «Περὶ ρυθμίσεως ζητημάτων τινῶν ἀφορώντων τὴν Ἐκκλησίαν», ὁρίζεται ὅτι τὰ ἔσοδα τῆς διατηρητέας περιουσίας τῶν Ἱερῶν Μονῶν Ἐλώνης καὶ Λουκαῦς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυουρίας, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν διὰ τὴν συντήρησιν αὐτῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς διαβιούντων μοναχῶν ἀπαιτουμένων δαπανῶν, περιέρχονται εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Κεντρ. Συμβούλιον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν σκοπῶν αὐτῆς.

Ἡ Α. Β. Υ. ὁ Πρίγκηψ τῆς Ἑλλάδος Μιχαὴλ ἐδώρησεν εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν 100.000 γαλλ. φράγκων διὰ τὴν ἀγορὰν βιβλίων.

Εἰς ἐπανειλημμένας συσκέψεις ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καθωρίσθησαν αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἣτις ὑπολογίζεται νὰ πραγματοποιηθῇ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Ἰανουαρίου.

Διὰ τὸν τελειότερον ἐξοπλισμὸν τοῦ ἐτοιμοῦ ἤδη πρὸς λειτουργίαν Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας παρηγγέθησαν, ἐπὶ πλέον, μία κοπτικὴ μηχανὴ καὶ ἓν πιεστήριον τύπου «Βικτόρια».

Ὁ Γεν. Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Καθηγητὴς κ. Βασ. Βέλλας ἐπανελάθει ἐκ Παρισίων τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ἐπανελάθει τὰ καθήκοντά του.

Ὁ ἐκ τῶν παρὰ τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ Διευθυντῶν αἰδεο. Πρωτοπρεσβύτερος Ἐμμαν. Γ. Μυτιληναῖος μεταβάς τῇ 5-17 παρελθ. μηνὸς εἰς Μυτιλήνην ἐγένετο μετὰ πολλῆς τῆς ἀγάπης δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, τῇ εὐλογίᾳ τοῦ ὁποίου ἐπεκοινώθη μὲν χάριν τῶν σκοπῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας πρὸς τε τὸν Ἐφημεριακὸν Κλήρον καὶ τοὺς θεολόγους καὶ κατηχητὰς τῆς Ἑδρας τῆς Μητροπόλεως,

κ. θώς και πρὸς τὴν αὐτόθι Ἀδελφότητα τοῦ «Ἱεροῦ Χρυσοστόμου» και τὰς περὶ αὐτὴν ομάδας τῆς Χριστιανικῆς Νεολαίας, ἐκήρυξε δὲ τὸν θεῖον λόγον ἀπὸ τοῦ ἐν Μυτιλήνῃ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ και τοῦ ἐν Ἀγιάσῳ Ἱεροῦ Προσκυνηματος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου και ἐν τῷ αὐτόθι Σανατορίῳ. Ἰδιαίτερος ὁμιληὸς πρὸς τὰ μέλη τῶν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἐκκλησίας Χριστιανικῶν ὀργανώσεων, ἦτοι τῆς προρρηθείσης Ἀδελφότητος τοῦ «Ἱεροῦ Χρυσοστόμου» και τῶν ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς Μητροπόλεως ἕξ (6) «Ἐνοριακῶν Ἑστιῶν», ἐν τῇ τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας και ἐν ἑπτα ἔνοριακοῖς ναοῖς τῆς πόλεως και ἐδίδαξεν ἐπανελημμένους πρὸς τὰ μέλη τῆς ἐν τῷ Σανατορίῳ Χριστιανικῆς Ὁμάδος Νεανίδων.

ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος «Ἡ Ἁγία Βαρβάρα» (Πατησίων) τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας προεκηρύχθη διαγωνισμὸς διὰ τὴν κατάταξιν ἀνά 45 σπουδαστῶν εἰς τὴν Α' και εἰς τὴν Β' τάξιν τῆς Νυκτερινῆς Βιοτεχνικῆς Σχολῆς τοῦ Ἰδρύματος, τιθεμένων ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τοῦ σχολ. ἔτους 1951—52 τῶν διὰ τῆς ὑπ' ἄριθ. 61010/21-8-51 Ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας, συνεχίζεται δὲ ἄθροα ἡ προσέλευσις ὑποψηφίων. Αἰτήσεις δεκταὶ μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ἐπιτρέπομένης και τῆς εἰς τὴν ἀντίστοιχον τάξιν μετεγγραφῆς μαθητῶν ἄλλων ἰσοτίμων Σχολῶν.

Ἐκυκλοφόρησαν τὰ ὑπ' ἄριθ. 10—12 τεύχη τῶν «Βίων τῶν Ἀγίων» τοῦ Μιχ. Ι. Γαλανοῦ, περιέχοντα τοὺς βίους τῶν Ἀγίων τῶν μηνῶν Ὀκτωβρίου, Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου. Ἐν τῷ τελευταίῳ τούτων περιέχεται και πλήρες Ἀλφαβητικὸν Εὐρετήριο τῶν εἰς τὰ 12 τεύχη βιογραφουμένων Ἀγίων.

Ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἡμερῶν θὰ κυκλοφορήσωσι τὰ Κατηχητικὰ Βοηθήματα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας διὰ τὰ μαθήματα τοῦ Γ' Κύκλου τῶν Ἀνωτέρων, τῶν Μέσων και τῶν Κατωτέρων Κατηχητικῶν Σχολείων. Σχετικὴ ἐγκύκλιος ἐστάλη πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας.

Ἀρξαμένης ἤδη τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ Ἡμεροδείκτου τοῦ ἔτους 1952 παρακαλοῦνται οἱ Σεβ. Μητροπολίται, και πᾶς ἐνδιαφερόμενος, ὅπως προβῶσιν εἰς τὴν ἄμεσον παραγγελίαν τῶν ἀναγκασιούτων αὐτοῖς ἀντιτύπων, ἵνα ληφθῇ ὁ ἀριθμὸς τούτων ὑπ' ὄψιν κατά τὴν ἐκτύπωσιν.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Κατὰ τὸ ἀπὸ τῆς 20 παρ. Ἰουλίου διάστημα προσῆλθον εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς 20 τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργὸς Ἐργοκευμάτων και Ἐθν. Παιδείας κ. Ν. Μπακόπουλος, οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. κ. Β. Ἐξάρχος και Β. Ἰωαννίδης, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ὑδρας-Σπετσῶν κ. Προκόπιος και Θήρας κ. Σπυριδῶν, ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Γ.Ε.Σ. Ἀντιστρατήγος κ. Τσακαλώτος, ὁ Διευθυντὴς τῆς Τουριστικῆς Ἀστυνομίας κ. Νέρης, Ἐπιτροπὴ τῆς Ἐθνικῆς Ἐνώσεως Ἀναπήρων Ἀξιώματικῶν, ὁμάς 25 Κυπρίων δημοδιδασκάλων τῆς 21 ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Κ. Λιβαδάς, ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας κ. Τερζόγλου μετὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Στ. Νικολαΐδου, οἱ δήμαρχοι Βύρωνος και Χαϊδαρίου και οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν εὐρισκόμενοι ἐν Ἀθήναις Ἱεροκήρυκες τῆς 23 ὁ Νομάρχης Ροδόπης και τῆς ἐπαύριον οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀζώης κ. Νικόλαος, Σερρών κ. Κωνσταντῖνος και Ἐρμούπολεως (Αἰγύπτου) κ. Εὐάγγελος, ὁ Ὑπουργὸς κ. Βουρδουμπᾶς, ὁ Στρατηγὸς κ. Τσατάλας και ὁ ἱατρὸς κ. Βοΐλας, ἀθλημερὸν δ' ἡ Α. Μ. ἀναχωρήσας εἰς Ρόδον ἐπέστρεψεν ἐκεῖθεν εἰς Ἀθήνας τῆς 1 παρ. μηνός.

— Τῆς 3 παρ' Αὐγουστοῦ ἡ Α. Μ. ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Κυρίας Λίνας Π. Τσαλδάρη και τῆς ἀμερικανίδος Κυρίας Victoria Booth Demarest, τοῦ ἐκκλησ. συμβούλου τῆς ἐν Βηρυτῷ Ἑλλην. Πρεσβείας αἰδεσ. Πρωτοπρεσβυτέρου Κ. Μωραϊτίτη τῆς 4 ἡ Α. Μ. ἐδέχθη τὸν πρόεδρον τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κρά-

τους κ. Κ. Δημητρακάκη και τοὺς τῆς πρωτοβουλίας τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» τῆς Ν. Ὑόρκης ἀφικόμενους ἐνταῦθα ἑλληνοπαιδας, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων μετὰ πατρικὴν πρὸς αὐτοὺς ὁμιλίαν ἐνεχειρίσεν ἀνά ἐν ἀντίτυπον τῆς Κ. Διαθήκης τῇ ἐπιούσῃ δὲ τοὺς κ. κ. Χ. Ζαλοκώσταν και Θεμ. Τσάτσον, τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ν. Λούβαριν και τὸν Ἀνώτερον Διοικητὴν Χωροφυλακῆς Ἠπείρου, τῇ μεθεπομένη (9) τοὺς Στρατηγὸς Μαυρογιάννην και Μπότσαρη, τὸν ἐν Γερμανίᾳ Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος κ. Δ. Παπᾶν, τὸν Θεοφίλ. Ἐπίσκοπον Κυθωνίας και Ἀποκορώνου κ. Ἀγαθάγγελον, τὸν ἀμερικανὸν κ. Wallace Haines, τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Σ. Καλλιᾶφαν, τὸν Γεν. Διευθ. τῆς Γεν. Γραμματείας τῶν Ἀνακτόρων κ. Μιχ. Πεσματζόγλου και τὸ Ἀνώτατον Ἐκπαιδ. Συμβούλιον, τὸν τέως Ὑπουργὸν Παιδείας κ. Γ. Ἀθανασιάδην Νόβαν, και τὸν κ. Μελεῆν Νικολαΐδην μετὰ τοῦ ὑποδιευθυντοῦ τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου.

— Κατὰ τὰς μεταμεσημβρινὰς ὥρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἡ Α. Μ. προσέτη τῆς κηδείας τοῦ Ἰδρυτοῦ και διευθυντοῦ τῆς ἑφημερίδος «Καθημερινή» ἀειμνήστου Γ. Α. Βλάχου.

— Ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, μεταβάς ἀεροπορικῶς τῆς 13 παρ. μηνός εἰς Ἰωάννινα, τῆς 5 μεσοῦντος ἐπανήλθεν εἰς Ἀθήνας.

— Τὴν 29ην παρελθ. μηνός, ἐπέτειον τῆς νίκης τοῦ Γράμμου, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, μεταβάς ἐξ Ἰωαννίνων ἀεροπορικῶς εἰς Καστορίαν, ἐτέλεσεν ἐν τῷ αὐτόθι Νεκροταφείῳ ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ τῶν πεσόντων, παρουσία τῶν Α. Α. Μ. Μ. τῶν Βασιλέων, τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων και πολλοῦ πλήθους πιστῶν, παρακολουθησάντων ἐν βαθείᾳ κατανύξει τὴν ἱερὰν τελετὴν, ἐν τέλει τῆς ὁποίας ἡ Α. Μακαριότης ὁμίλησεν ἐπικαιρῶς.

— Τῆς 8 ἰσταμένου ἡ Α. Μ. ἐδέχθη τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονα και Κορινθίας κ. Προκόπιον, τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτον και τὸν κ. Γ. Στράτον, μετὰ διήμερον δὲ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ρόδου κ. Σπυριδῶνα, τῇ δὲ παρελθούσῃ Τρίτῃ (11) τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Κορινθίας κ. Προκόπιον, Παραμυθίας κ. Δωρόθεον, Ζιχνῶν κ. Κύριλλον, Κοσσαυδρείας κ. Καλλίνικον, Λαρίσης κ. Δωρόθεον, Κερκύρας κ. Μεθόδιον και Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιον, και τὸν Γεν. Διευθυντὴν τῆς Σιβιτανιδείου Σχολῆς κ. Ἄν. Ἡλιάδην.

— Ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς 20 παρ. Ἰουνίου, τῆς 2 και 8 Αὐγουστοῦ προήδρευσε συνεδριῶν τῆς ἐιδικῆς κριτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐλέγχου τῶν ὑποβληθέντων αὐτῇ σχεδίων τῶν ὑπὸ ἀνεγερσιν ἱερῶν ναῶν.

— Ἀπουσιάσας ἐπὶ διμηναν εἰς Μυτιλήνην πρὸς λουτροθεραπείαν ἐπανῆλθε κατ' αὐτὰς ὁ Διευθυντὴς τῆς «Ἐκκλησίας» Καθηγητῆς κ. Γρηγόριος Παπαμιχαήλ.

Προσκλήσεις Ἱεροκήρυκος. — Ζητεῖται Ἱεροκήρυξ διὰ τὴν Μητροπολιτικὴν περιφέρειαν Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανῆς και Κονίτσης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πάπας και Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρος, ἀφικόμενος εἰς Ἀθήνας διὰ λόγους ὑγείας και παραμείνας ἐπὶ ἑβδομάδα, κατὰ σύστασιν τῶν ἱατρῶν ἀνεχώρησε τῆς 10ῃ ἰσταμένου εἰς Παρισίους.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Κατόπιν ἐπανελημμένων προσκλήσεων τῶν ἀρχῶν τοῦ Κράτους τοῦ Ἰσραήλ, ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Τιμόθεος ἐπεσκέφη τοῦτο τῆς 3ῃ Ἀπριλίου ἐ. ἔ., καθ' ἃ ἀναγράφει ἡ μόλις ληφθεῖσα «Νέα Σιών», ἵνα ἰδίῳις ὁμιλίαις ἀντιληφθῇ τὴν κατάστασιν αὐτοῦ και ἵνα ἐπιληφθῇ ἐπιτοπίως οἰκονομικῶν τινῶν και ποιμαντορικῶν ζητημάτων ἀπασχολούτων ἀπὸ

τινος τῷ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων. Εἰς τὴν Α. Θ. Μ. κατὰ τὴν εἴσοδον εἰς τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ κατὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἔξοδον αὐτῆς ἀπενεμήθησαν αἱ προσήκουσαι τιμαὶ, ἐδώρηθη δ' αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐθρακευμάτων ἀργυρόδετος Βίβλος μικροῦ σχήματος μετὰ συμβολικῶν παραστάσεων τῶν 12 φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ.

— Τὴν 9ην Μαΐου ἐ.έ. ἀφίκετο εἰς Ἱεροσόλυμα ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ΚΠόλεως ὑπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶν, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ ἐπισημῶς ὑπὲρ τῆς Α. Θ. Μ. τοῦ Ποιρτάρχου Ἱεροσολύμων κ. Τιμοθέου. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος προσφώνησας τὴν Α. Θ. Μ. ὑπέμνησε τοὺς μακραίωνας δεσμοὺς τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ διηρμήνευσε τὴν πρὸς τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν εὐλάβειαν καὶ στοργὴν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, προσήνεγκε δὲ τῇ Α. Θ. Μ. ἱερὸν Ἐγκόλπιον καὶ τρίκηνρον ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας ΚΠόλεως καὶ τοῦ Προκαθημένου αὐτῆς δὲ σύμβολον τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καὶ ἐνότητος». Οἱ Πατριαρχικοὶ ἀπεσταλμένοι συνέτυχον ἀκολουθίας τῇ Α. Θ. Μ. κατ' ἴδιαν κατὰ δὲ τὰς ἐπομένους ἡμέρας ἐπεσκέφθησαν τὰ Ἱερά Προσκυνηματά, καὶ τῇ 14ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἀνεχώρησαν δι' Ἀλεξάνδρειαν μέσῃ Βηρυττοῦ, προπεμφέντες μέχρι τοῦ ἀεροδρομίου τιμητικῶς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου καὶ τῶν Σεβ. Ἀρχιεπισκόπων Θαβωρίου καὶ Φιλαδελφείας.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδ. Κ. Δελουδαν, Ψαδόπυργον Πατρῶν· *Δ. Τσίπρα*ν Ἀθαμάνιον Βουγαρελίον· *Χ. Παπαθανασίου*, Πέγκον Ναυπακτίας· *Δ. Ράπτην*, Ἰωάννινα· *Α. Ἐμμανουήλ*, Πλωμάριον· *Γ. Γεωργιάδην*, Ἀνήλιον Μετσόβον· *Β. Σαρρῆν*, Ἀνδρονίνα, Εἰθόσια· *Α. Παπαδάτον*, Θεσσαλονίκην· *Β. Πετράκη*ν, Ἀργίτιον κ. *Δ. Μήτρον*, Βέρροϊαν διευθύνσεις σας διαρθώθησαν. — *Αἰδ. Κ. Σαγανᾶν*, Κεχρινιάν· *Α. Σεντέλλη*ν, Πλωμάριον· *Α. Καραμυτόπουλον*, Ὀμιλὴν Τσοτλίου· *Α. Χαριζόπουλον*, Δασύλλιον, Βοῖτου ἐνεγράφητε φύλλα ἀπεστάλησαν. — *Αἰδ. Γ. Τριβυζᾶν*, φύλλον ἀποστέλλεται ἀνελλιπῶς ἀγνοοῦμεν διατὶ δὲν λαμβάνετε αὐτό.

Συνδρομαὶ καὶ ἐμβάσματα διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς: Πρὸς τὸν Διαχειριστὴν τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», Ἀθήνας (Κ), ὁδὸς Φιλοθέης 19. Τηλέφ. 27.689.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρῶσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Εὐαγ. Θεοτόκου, Ἀντικαλάμου— 2) Ἀγ. Δημητρίου, Μαυροματίου Παμίσου— 3) Παμ. Ταξιαρχῶν, Νεοχωρίου Εὐας— 4) Ἀγ. Γεωργίου, Τριόδου— 5) Γεν. Θεοτόκου, Χαλβάτου— 6) Ἀγ. Δημητρίου, Νεοχωρίου Ἰθώμης— 7) Ἀγ. Τριάδος, Ρωμανοῦ Πυλίων— 8) Ἀγ. Δημητρίου, Σωληναρίου Πυλίων— 9) Ἀγ. Γεωργίου, Λαχανάδας— 10) Γεν. Θεοτόκου, Καιν. Χωριοῦ Θεῶνης— 11) Ἀγ. Κωνσταντίνου, Κοντογωνίου— 12) Γεν. Θεοτόκου, Μαθία— 13) Ἀγ. Βασιλείου, Κακορρεύματος— 14) Ἀγ. Γεωργίου, Πηδάσου— 15) Ἀγ. Κωνσταντίνου, Μηναγίων καὶ 16) Μετ. Σωτήρος, Βαράκων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῶν ἐφημεριακῶν θέσεων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νομίμα καὶ κανονικά πιστοποιητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων.

Ἐν Καλάμαϊς τῇ 6 Ἰουλίου 1951.

† Ὁ Μεσσηνιακὸς Χρυσόστομος

Ἱ. Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Στερουμένης τῆς ἐνορίας Δημητροπούλου τακτικοῦ ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλά-

βωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικά προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200 «περὶ ἱ ναῶν καὶ ἐφημερίων» προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων. Ἀγίον τῇ 4ῃ Ἰουλίου 1961.

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Ἀγαθόνικος

Ἱ. Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Συνωδᾶ τῷ ἄρθρ. 26 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν, πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς χρευσούσης θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου ἐν τῇ ἐνορίᾳ Ἐλαίας τ. δ. Ἀσωποῦ.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 9ῃ Ἰουλίου 1951

† Ὁ Μονεμβ. καὶ Σπάρτης Διονύσιος

— Συνωδᾶ τῷ ἄρθρ. 26 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν, πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς χρευσούσης θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου ἐν τῇ ἐνορίᾳ Κοκκίνων-Λουριῶν τ. δ. Μελιτίνης. Ἐν Σπάρτῃ τῇ 10ῃ Ἰουλίου 1951.

† Ὁ Μονεμβ. καὶ Σπάρτης Διονύσιος

Ἱ. Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρῶσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν χωρίων Ἀχελινάδος, Ἀμαράντου, Βοστιδίου, Γαρδικίου, Γαυρόβου, Γερακαρίου, Γκορφαρίου, Δέσης, Δοβρόης, Χασάν Καλυβίων, Καλλιρρόης, Μεγ. Κερασιάς, Κεραμιδίου, Κλεινοβοῦ, Καταφύτου, Κριτσστάδων, Ματονερίου, Νομῆς, Νεραΐδοχωρίου, Πετροχωρίου, Πύρρας, Κάτω Περλιάγκου, Πλόπης, Τζιοορτζιάς, Φλαμπουρεσίου καὶ Καλογοριανῆς, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ Α. Ν. 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων», ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ Α. Ν. 536/45 καὶ 540/45, ὀριζόμενα προσόντα. Ἴνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὰ πιστοποιητικά.

Ἐν Τρικκάλαις τῇ 10ῃ Ἰουλίου 1951

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Χερουβεῖμ

Ἱ. Μητρόπολις Αἰτωλοακαρνανίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρῶσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν ναῶν 1) τοῦ ἐν Κάτω Κερασσίδῳ «Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος», 2) τοῦ ἐν Μεσαριστη «ἄγ. Νικόλαος», 3) τοῦ ἐν Στρογγυλοβουνίῳ «Ζωοδόξος Πηγῆ» καὶ 4) τοῦ ἐν Βουστρίῳ «ἄγ. Νικόλαος», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 586/1941 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Α. Ν. 2200/1940», ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικά,

Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 10ῃ Ἰουλίου 1951

† Ὁ Αἰτωλῶνας Ἱερόθεος

Ἱ. Μητρόπολις Κορινθίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ 2200/40 «περὶ ἱ ναῶν καὶ ἐφημερίων» Α. Ν. καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Ταρσῷ ἱ. ναοῦ Κοιμ. Θεοτόκου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὄνομα Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι ἐφημέριοι τοῦ ὄνομα ἱ. ναοῦ.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 11ῃ Ἰουλίου 1951,

† Ὁ Κορινθιακὸς Προκόπιος

— Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ 2200)40 «περὶ ἱ. ναῶν καὶ ἐφημερίων» Α. Ν. καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Χονγᾶ ἱ. ναοῦ ἀγ. Γεωργίου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὄψιν ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι ἐφημέριοι τοῦ ὄψιν ἄνω ἱ. ναοῦ.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 11ῃ Ἰουλίου 1951,

† Ὁ Κορινθίαι Προκόπιος

Ἱ. Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρωσὴν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων 1) ἀγ. Σπυρίδωνος Γαργαλιάνων καὶ 2) ἀγ. Νικολάου Κάτω Φυγαλίας, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 47 τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200)1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων», ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5816)1941 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως» τοῦ Α. Ν. 2200)1940, ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικά πιστοποιητικά.

Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῇ 12ῃ Ἰουλίου 1951.

† Ὁ Τριφυλίαι καὶ Ὀλυμπίαι Δαμασκηνός

Ἱ. Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Α. Ν. 2200)1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων Νόμων καὶ Διαταγμάτων, καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὡς καὶ τὰ κανονικὰ τοιαῦτα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικά δικαιολογητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν κατάληψιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἀγίου Γεωργίου Ρεικίων.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 14ῃ Ἰουλίου 1951

† Ὁ Ἄρτης Σεραφεῖμ

Ἱ. Μητρόπολις Σερβίων καὶ Κοζάνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 2200)40 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἀγ. Νικολάου Κοζάνης, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Κοζάνῃ τῇ 18ῃ Ἰουλίου 1951

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Κωνσταντῖνος

Ἱ. Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τῆς ἐνορίας ἁγίας Παράσκευης Πολιτικῶν—προσόντα Γ' κατηγορίας—ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 1ῃ Ἀυγούστου 1951

† Ὁ Χαλκίδαι Γρηγόριος

Ἱ. Μητρόπολις Λευκάδος καὶ Ἰθάκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200)1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων», ὡς καὶ τὸν Α. Ν. 540)1945 «περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαιδεύσεως», καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν ἀναφερομένων Νόμων ὀριζόμενα προσόντα, ὡς καὶ τὰ κανονικὰ τοιαῦτα, ὅπως ἐντὸς προθεσμίας μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικά δικαιολογητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν κατάληψιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν ἱ. ναῶν 1) ἀγ. Ἀναργύρων Πηγαδισιάνων, 2) ἀγ. Ἰωάννου Βαυκερῆς, 3) ἀγ. Νικήτα χωρίου ἀγ. Νικήτα, 4) Κοιμήσεως Θεοτόκου. Κομηλιού

Χορτάτων, 5) ἀγ. Νικολάου Χαραδιατικῶν, 6) Ταξιαρχῶν Σπανοχωρίου, 7) Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Νεοχωρίου, 8) ἀγ. Ἀθανασίου ἀγ. Ἥλια, 9) ἀγ. Μαρίνης Πόρου, 10) Ταξιαρχῶν Μαραντοχωρίου, 11) ἀγ. Νικολάου Παληρόργκα, 12) ἀγ. Μαρίνης Ἐξωγῆς, 13) Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου τῆς Νήσου Ἰθάκης, καὶ 14) ἀγίου Γεωργίου Ἐπισκοπῆς Νήσου Καλάμου.

Ἐν Λευκάδι τῇ 1ῃ Ἀυγούστου 1951

† Ὁ Λευκάδαι καὶ Ἰθάκαι Δωρόθεος

Ἱ. Μητρόπολις Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων ἱερῶν πρὸς πληρωσὴν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων 1) τοῦ ἐν Τακτικαυπόλει Τροιζηνίας ἱ. ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς, 2) τοῦ ἐν Κουνουπίτη Μεθάνων ἱ. ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, 3) τοῦ ἐν Τροιζῆνι ἱ. ναοῦ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου καὶ 4) τοῦ ἐν Φοῦρνοις Ἐρμιονίδος ἱ. ναοῦ τῶν Ταξιαρχῶν, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 47 § 1 ἔδαφ. δ' τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200)1940 «περὶ ἱ. ναῶν καὶ ἐφημερίων» ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 586)1941 Νομοθετικοῦ Δ)τος «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200)1940» ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑπαβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικά πιστοποιητικά.

Ἐν Ὑδρᾷ τῇ 8ῃ Ἀυγούστου 1951

† Ὁ Ὑδραι, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Προκόπιος

Ἱ. Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200)40 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευομένους νὰ καταλάβωσι τὰς χηρεύουσας θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ἐνοριῶν 1) Ἀστρίτης καὶ 2) Εὐϊδρίου. ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν εἰς Γραφεῖα μας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά ἔγγραφα τῶν προσόντων αὐτῶν, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὰς ἄνω ἐνορίας.

Ἐν Καρδίτῃ τῇ 13ῃ Ἀυγούστου 1951

† Ὁ Μητροπολίτης Φθιώτιδος Τοποτηρητῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος

Ἀμβρόσιος

Ἱ. Μητρόπολις Ἠλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200)1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρωσὴν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἀγ. Δημητρίου Λεχαινῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ὄψιν ἄνω θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά τῶν προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Πύργῳ τῇ 16ῃ Ἀυγούστου 1951

† Ὁ Ἠλείαι Γεράσιμος

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ

† Ὁ Κερκύρας - Παξῶν ΜΕΘΟΔΙΟΣ

† Ὁ Ναυπακτίας ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀναθηματίας

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ : Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΪΣ

Ἐν Ἀθήναις Τόπος «Φοῖνικος» Λεοννάτου 4.